

ZVOK
SVETA

12. 4. 76

XXVII / 42 /

ZVOČNI MATERIAL

GYORGY LIBETI : LUX AETERNA

REVOX 1 : SELEKTIRANI PRIMERI S PLOŠČ

- RELIGIOUS SONGS & CANTILLATIONS
- FOLK MUSIC OF TUNISIA

REVOX 2 : OM DOBOVOR

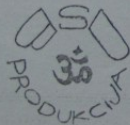
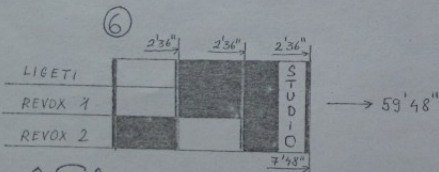
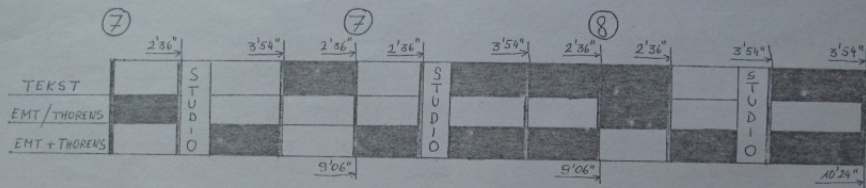
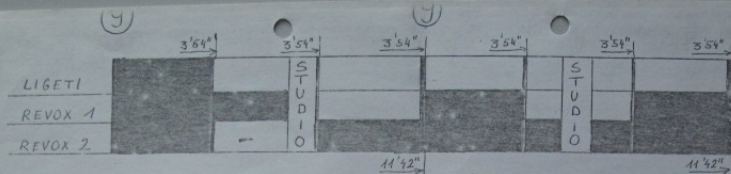
EMT	}	THE CLASSICAL ARAB
THORENS		FOLK MUSIC OF TUNISIA
		RELIGIOUS SONGS & CANTILLATION

kamenja - arabske glasbilo - nekakšna violina, ki ni berberskega izvora. Haouzia glasba, kot rečeje temu zvečenju, je na področju kozmopolitskega Marakeša najpriljubljenejša.

5/ problema ostaja glasba verske sekte Aissawa. Po tej razdelitvi, ko smo ležili med sabo zvečenja po tem v katerem ljudstvu in času koreninije njihovi izverji, se religiozna zvečenja, v službi "ideji" izmakaše spredelitvi. Aissawa se sekta, ki izvira iz Meke iz 17. stol. Aissawa se raztreseni po vsem področju Severne Afrike. Med njihovi obredi in te spremljajoče glasbe pa se glede na kraj opazne razlike. Torej se je tudi zvečenje podrejeno in vključeno v verske obredje, spreminjale v stiku z drugimi deli spektra zvoka sveta. Te značilnosti in "lastnosti prilagajanja" slišimo v glasbi sekte Aissawa tudi na ožjem področju Marakeša, ne le, če primerjamo glasbe pripadnikov Aissawa iz geografske oddaljenejših področij.

Aissawa se vsi kretalci kač v Marrakeshu. Baraka oz. ničest njihovega zaščitnika po imenu Sidi Aissa jih varuje pred vsami fizičnimi nevarnostmi, cele pred kačjim pikom. Da pred kratkim se je na Marakešu severu megle še vedno prisestvevati "predstavam", ko se s plesem in glasbo povzdignjeni Aissawa zadržali vse vrste ran brez običajnih posledic. ^{Oblasti se} ~~videti se~~ kasneje nasilnejše dele teh ritualov prepevale izvajati v javnosti in danes jih skraj ne srečamo več. Še vedno pa se dogajajo romanje in verska preclavljanja, tako npr. v kraju Sidi Kasseu, blizu Tangiera /sever/. Imenujejo se 'Amara, trajajo od enega do sedem dni v čast svetega človeka, v bližini njegove grobnice /ki zaznamuje ji rečeje Qubba. / Prideje cele družine, spi se na prestu, obiskuje se grobnice, neli, presi za baraka -milit. Glasbeniki in plesalci prideje od vsepevsed, peje, igra in pleše se vse noči in dneve.

... NPR: Glasbeniki in plesalci napravije krog s premerom 35 metrov, ki je na zunanji strani obdan z krogom gledalcev. Pevci se zibajo naprej in nazaj v rakačočem plesu. Zraven je še esem bebnarjev, ki telčeje na tbele s palicami, beben je manjši, pedeben vojaški in štirje, ki igrajo neke vrste obae, ki se jim reče rhaita.

ZVOK
SVETA XXV. /10/
29.3.
1976

ZVOČNI MATERIAL :

GYORGY LIGETI: LUX AETERNA

REVOX 1: SELEKTIRANI PRIMERI S PLOŠČ :

- FOLK MUSIC OF THE MEDITERRANEAN
- ALGERIAN BERBER MUSIC
- MUSIC OF MOROCCO
- FREEDOM FIGHTERS OF ALGERIA

REVOX 2: OM POGOVOR

EMT	}	MUSIC OF MOROCCO
THORENS		ALGERIAN BERBER MUSIC
		FREEDOM FIGHTERS OF ALGERIA

1/

GLASBENA REDAKCIJA
AVTOR! ?

2 2 2 - radio Š T U D E N T

ZVOK SVETA - ponedeljek, 22.marca, drugi dan pomladi 76.leta

...po prehodu iz "črne Afrike"

BELA AFIKA - TEME AFRIŠKEGA PROFILA

Tuareg MusicI/6

?

Zapustili smo vlažne pragozdove in tropske savane, polne zlate
temine, življenja, rasti... ožejalo nas je na poti proti severu,
s soncem na temenu, s časom na eni, z zvokom na drugi strani, s
tišino v zavesti našega bivanja.
(tekst - vožnja skozi puščavo...)

Kar je narava razdvajala je človek od nekdaj poskušal povezovati.
Gradil je mostove čez reke, se odpravljal s karavanami čez puščavo
z ladjami čez morja. In vendar naravne prepreke postajajo tudi
kulturne meje, robovi različnih ljudstev, njihovih navad, vér,
meje jezikovnih skupin. Pri Sahari moramo biti previdni, nikjer
ni rečeno, da je bila to področje od vekomaj ocean peska, sušen,
od boga in človeka zapuščen kos tostranskega pekla. Kako si razlo-
žiti npr. slike živali na skalnih stenah v dolini Tell Isserghen:
upodobljene so sloni, razno govedo, povodni konji ... in nobene
puščavske domače živali, kamele. Te podobe so bile ~~izklesane~~ ^{vklesane} in
naslikane pred 4500 leti, napravila so jih lovska plemena, živeča
na tem področju... kar pomeni da so lovec lovili in v svojem živ-
ljenju srečevali te živali. Geografi trdijo, da je reka Niger ne-
koč tekla še naprej proti severu in da se ni - kakor danes obrnila
v Maliju proti jugu, da bi se izlila v Gvinejski zaliv. Živalstvo
s takimi pečinami slikarij pa živi le tam, kjer je voda, veliko
ali vsaj dovolj vode, nikakor pa ne v puščavi. Sahare, takšne kot
jo poznamo danes, še v drugem tisočletju pred n.št. ni bilo. Sten-
ske slikarije iz tega časa prikazujejo ~~živalske~~ ^{živalske}, ki jih najdemo v
današnji južni Alžiriji, pa ne pričajo več o slonih in povodnih
konjih, v glavnem kažejo govedo in konje. Kamela, kot dokaz izsu-
ševanja prej namočenega in poračenega področja se pojavi šele v
prvem tisočletju pred n.št. in postane popularno prevozno ^{bolje} ~~in~~ ⁱⁿ ~~in~~
življensko pomembno bitje v obdobju začetka našega štetja.

TU-MCamel song I/1

Prvotno prebivalstvo Sahare je bilo črnsko, zato je bil vedno prevladujoč vpliv iz Srednje Afrike. Črno prebivalstvo so pozneje asimilirale in izrinila etiopska in evropsko-sredozemska ljudstva. Mnogo kaže, ko je bil Egipt že enotna država, ~~xxxx~~ zahodno od Nilove doline prihajajo doseljenci, ki so se pozneje vojskovali z Egiptom. Grško zgodovinarje imenuje to ljudstvo Libijci, Herodot pa 500 pred našim štetjem poroča o raznih rodovih, po vsej vzhodni Sahari in med njimi omenja Atlante in Garamante. Nekdanja država Garamantov po imenu Phazanija je zdajšnji Fezzan v južni Libiji. Po Herodotu naj bi Garamanti na vozovih z vpreženimi štirimi konji preganjali etiopske jamske ljudi.

MEDITERAN.....I/4

Na srednjeveških pomorskih zemljevidih je bilo prek severne tretjine Afrike napisani "Velika puščava", dokler se ni za vse področje od morja do morja uveljavilo ime SAHARA (sahara oziroma pravilneje sahra, kar pomeni rdeča-rjava). S

Sahara je morje, v katerem mora človek poznati pravo pot. Zunaj prave poti je samo smrt - ali kaj ???

Velika puščava se razteza od Atlantika na zahodu do Rdečega morja na vzhodu, od Sredozemske obale na severu do Blad-es-Sudana - "dežele črncev" na jugu. Puščave je sedem do devet milijonov km², odvisno ~~xxxxx~~ pač kam štejemo polsuha področja. Za primerjavo:

- od severnega do južnega roba Sahare je enaka razdalja kot od Danske do Tunizije,
- od vzhodnega do zah. roba Sahare pa je več kot od Londona do Kanade.

Sahara je večinoma gričevnata ravnica, rezen v jugovzhodni alžiriji, kjer se gorovje Hoggar dviga do 3000 m in v severnem Čadaku ~~xxxxxx~~ (Tibesti 3400 m).

TUa rg I/2

Puščavska pokrajina omogoča obstoj človeku edino v oazah in deloma na področju suhih dolin, kjer se najde skromno rastlinje za živalsko hrano. Ljudstva obrobni predelov Sahare so živinorejci in govedo, kamele, koze, osli, ovce so njihovo edino bogastvo.

ko je harmonija zgubljena
priđejo bistroumni pogovori in
pojavi se "pametnjakoviči"
in gledajo stvar od zunaj
pa niso osvobodjeni ^{glede na} sebe od zunaj
saj je ključ le v emancipaciji glave.

"Velika pot nima vrat
Tisoče steza vstopa vanjo.
Ko človek vstopi skozi ta brezvrata vrata
Prosto hodi med nebom in zemljo."

nadzorovano ali nenadzorovano?
ista kocka kaže dve strani.
nenadzorovano ali nadzorovano?,
oboje sta zaresni napaki.

V Sahari prebivajo ljudstva, ki se med sabo razlikujejo po rasi,
kulturi in jeziku:

1. Saharski staroselci so Berberi, ki govorijo berberske jezike.
2. Arabci, ki so se v Saharo ~~šel~~ in severni obalni pas doseljevali
ci sedmega stoletja naprej; sem spadajo tudi arabizirani Berberi.
Oboji govorijo arabsko.
3. Etiopidi, ki govorijo črneke - sudanske jezike.
4. Črnci, ki so se jezikovno prilagajali manjšačin se gospodarjem.
5. Hebrejsko govoreči Judje, naseljeni v mestnih četrtih in oazah.

Pogovorni jezik po vsej Sahari je arabščina. Od zahodnih jezikov
se uporablja na zahodu francoščina, v Libiji italijanščina in
angleščina, v Egiptu angleščina in v nekdanjih španskih posestih š
špansščina.

Pe današnji politični razdelitvi severne Afrike, si saharska področja delijo te države: /Grene od temenskega proti čelnemu delu afriškega profila: / puščavski je del Mareka južne od Atlasa /visoki/, celetna bivša Španska Sahara, večji-severni del Mavretanije in njen^{delni} vzhodnega soseda Malijs, ... najbelj z obema negama^{delni} v Sahari Alžirija in Libija... T O Tuniziji, čeprav bi nam bile tudi tam žista dovolj vroče, lahke glede na celetno Sahara rečemo, da vanje neli le svoje južni repek... s svojina severnih^{delni} šalja segata v puščave v ~~raz~~ področju sene afriške lebanje Čad in Sudan, na čelu pa s ~~svetimi~~ zahodnimixpasznimi najdemo Egipt oz. njegove zahodne pesesti...

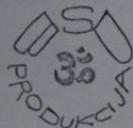
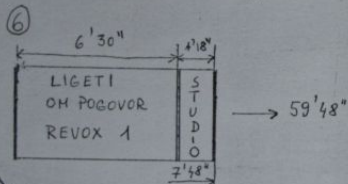
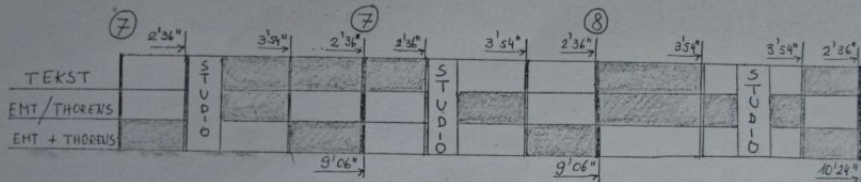
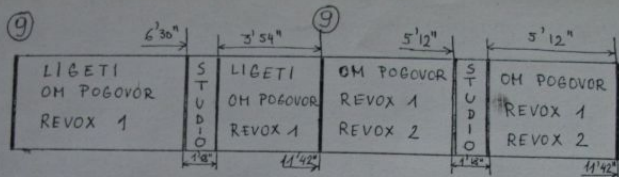
deset dežel, več kot deset naredev, velike ljudstev, po in prenešanih v glavnem po arabskih bajnih receptih...ket smo že omenili, od VII.stel. naprej...

Obrežni, sredozemski pas Afrike nas zaenkrat ne bo zanimal, te ni Sahara. Ta je sprejel večine arabskih doseljencev. Med tistimi, ki jih je zgodovina perinila južneje, ~~je~~ se važnejša ljudstva: - Cirenaike s področja Libijskega Fezzana in J-e Alžirije - El Sweja v Kufri /enusiti, islamska bratevščina/ - Uled Bu Sef, Orfella, El Sintan itd. iz zahodne Libije in področij visokih planov Hamadeel Hamra...

Že od vsega začetka se se osvajaški Arabci mešali s prvotnimi prebivalci dežele. Iz arabske - berberske mešane rase in kulture se nastali v zahodni Sahari MAVRI. Med izverna Saharska ljudstva poleg Berberov vključuje še zelo črne saharske Etiopide, ki se vitki, lepi, evrepskih nesev in debelih črnih ustnic /mešanice! / in tukajšnje, saharske ČRNCE, ki se preživeli zgodovinske pregone in pehede in se obdržali na -že sicer- neprijaznem območju. Ti, zadnji se v Sahari znani pod imenom Haratin in - nekdanji sužnji in kolenisti, se še danes podležniki, nekakšni afriški kuliji. Brez njih najbrž ne bi bile redevitnih ez pod Rekevim pevratnikom.

Že od začetka današnjega popetevanja zvečine s Tuaregi, z legendarnimi ljudstvom, ki je bile za Evrepejce od nekdej pejem "prebivalcev puščave". Junaški časi Tuaregov, njihovi reparski pehedi in dejstva, da se nekdej ebvladovali velika področja puščave ~~med~~ vse do Nigra na jugu, vse to je spletlo mnoge legende o saharskih "zastrih mešeh". Danes je Tuaregov nerda le še 200.000, ki se - po področjih kjer živije - razdeljeni na pet večjih skupin: Kel Ahagger, Kel Ajjer, Kel Afr, Ifegi /Adrarske gere/ in nigrski Tuaregi...

PESEM TREM IMADIM ŽENSKAM

ZVOK
SVETA xxiv. /9/

22. 3. 1976

Wood

2.S. - 2. III. 76

KLASIFIKACIJA
AVTOR: OM

ZVOČNI SKETA

po čem je Bach Bach in kaj je američan
~~po čem je boljša oddeja~~ ^{po čem}
~~kaj je ga kuzorja o prijatelji~~ ^{po čem}
~~boljša~~ ^{po čem} ~~trube~~

Kaj pravi senzi

že je ^{je čimprej} občutljivost je zrak, tisto
- razen na 222

Senegal Mali Gambija

po besednjem o plasti, naše zgodnje
lebo je oddeja oddeja

naše je občutljivost govornih plasti

Črta tmem

(Nagovor / Ja - govor)

06.19.76
Klasifikacija
AVTOR: OM

Nagovor Zrak sveta na 8. dan 2. meseca je

med govornih senzi treh zgodnjih - čistočih senzi
Senegal, Mali, Gambija, in Malijsko, izrekel

je • oprejanje o Bachu in američan, ~~o~~

• oprejanje o ^{zrak} občutljivosti je zrak in tisto,

• oprejanje o ga naši vrhovi novi zgodnji ho po-
vzame o plasti, zrak, tisto,

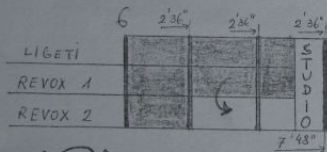
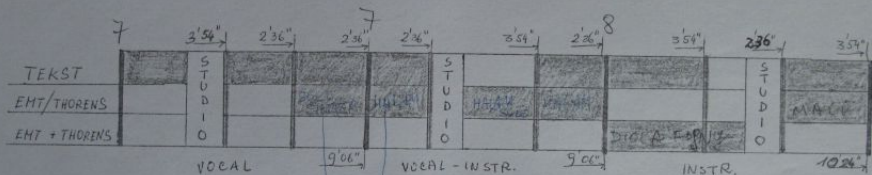
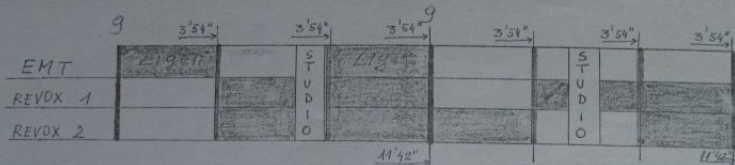
honor • oprejanje o občutljivosti vrhovi naša za

zrak sveta na glasno in je zrak sveta na

oim zamenja oddeja, na naše občutljivosti, po

po govornih plasti, vrhovi.

ERAS
2-2-2

ZVUČNI MATERIAL

REVOX 1: SELEKTIRAN MATERIAL S PLOŠĆ
 - AFRICA SOUTH OF THE SAHARA
 - WOLFF MUSIC OF SENEGAL & GAMBIA
 - MUSIC OF DIDLA - FOANY
 - MUSIC OF MALI

REVOX 2: OM POGOVOR / B

EMT } LIGETI: LUX AETERNA
 THORENS } WOLFF MUSIC OF SENEGAL & GAMBIA
 } MUSIC OF DIDLA FOANY
 } MUSIC OF MALI

ZVOK
SVETA

8.3.

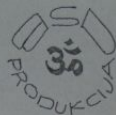
1976 XXI / 71

ZVOČNI MATERIAL

ZA ODDAJO "ZVOK SVETA"

1.3. 1976 RADIO ŠTUDENT

2.3. 1976 RADIO LJUBLJANA
VAL 202

REVOX 2: I del 9 OM POGOVOR
/dolby/ 9

II del 7 OM Dušan Rogelj, Slobodan Valentinčič:
7 ZVOK prepariran klavir
8 Bor Turel: gramofon, radijski sprejemnik

III del 6 OM ZVOK, OM POGOVOR

REVOX 1: SELEKTIRANI GLASBENI MATERIAL S PLOŠČ
"FOLKWAYS" /GLASBA AFRIKE JUŽNO OD SAHARE/

EMT

THORENS

RITUAL MUSIC OF ETIOPIA
FOLK MUSIC OF ETIOPIA
MUSIC OF THE GUSII & KURIA OF KENYA
AFRICA SOUTH OF THE SAHARA
PYGMIES OF THE ITURI FOREST
FOLKWAYS RECORDS

GYÖRGY LIGETI:

LUX AETERNA
ZBOR ŠVEDEKE
ČA RADIA
DIRIGIRA
ERIC
ERICSON

TEKST: INFORMATIVNI TEKSTI O AFRIKI, AFRIŠKI GLASBI
STROKOVNI IN LITERARNI TEKSTI O ZVOKU
AFRIŠKA POEZIJA

STUDIO: NEPROGRAMIRAN ZVOK PRI SNEHANJU

OPOMBA K SHEMI: PRI IZVEDBI ZVOČILO ČRNIŠE

1. Kde je petem /pravi/ poslušalec?

Ne tisti, ki sedi med koncertom v Filharmoniji, v Hali Tivoli ali pred prižganja radijskim sprejemnikom. Biti poslušalec

je biti tak v¹pesl²uh, je, zavedati se svojih ušes in zvekev. In zvekev-glasbe.

4 ZVOKI.

Zavedame se, da se samo enkrat taki in take, kot se takrat, ko se.

P.S. Ne, ta zvek, zdajle, ni lajš³aj⁴ našega psa.

Ali ~~nam~~ ni včasih težke poslušati, slišati in, ali si ne napolnimo glav z drugim in ne slišimo?

Kaj ni te delitev na tiste, ki poslušajo in na tiste, ki imajo glave polne drugega; kaj ni te /v/pesl²uh?

/ ali poslušamo zveke ali "poslušamo" stvari? /

Že tukaj, v našem /ne/zavestnem v¹pesl²uhu zvekom, v naši naravnosti, se "skriti" viri predsedkov in neprijetnega počutja med poslušanjem rocka /"Te je prehrupna glasba! Same pogledite jih, te..."/, konkretno /"Te je pa kavni alinček!"/ ali elektrenske glasbe /"V naši tovarni imamo tudi..."/. *mag. p. k. k.*

1. V moji sebi je polne zvekev. Tudi jaz sem v svoji sebi.

"Delam", povzračam zveke.

2 Zveki se tudi zunaj sebe, vendar ne moji /nebeni zveki niso moji; vsi se zame; vsi zame se / - kljub temu se zame/najprej/v sebi/tisti ed zunaj.

Ali se tudi v vaših sebah, jih slišite tudi v svojih ušesih?

Ali vas nima kdaj, da bi v prester med zveke natresli lepila, da bi zapisali zveke v sebi, v tistem času, da bi jih pe-sneli.

Ket, da bi lahke s temi zveki take kaj naredili.

Ali ni nezavedna misel, da bi jih zaprli v škatle, spravili, skrili, da nas ne bi več motili?

4 Ket, da jih pe tem lahke preslišimo, ne poslušamo več, "edmislimo". Ket, da smo se jih s tem znebili in /ket, da / jih bomo že peiskali, ko jih bomo spet potrebovali.

Naj počakajo.

(Tisti zveki iz tistega časa, ki ne bo penevljen /čprav je čas en sam, brez dna in kesov/ *Stowri* recimo iz tiste minute.

16. obdobjem dnevni obseg mesa | ČISTI ZAČETEK
prvega leta tišine, število mesa 76.

OM PRODUKCIJA

ZA VAL

2 in 2 in 2

ZVOK SVETA

OMMM

PRED AVIZOM

RUHO

AVIZO

mol bulóri

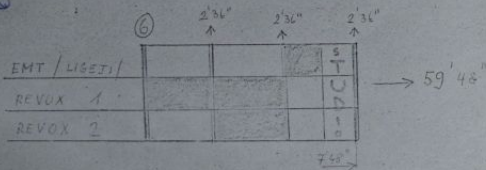
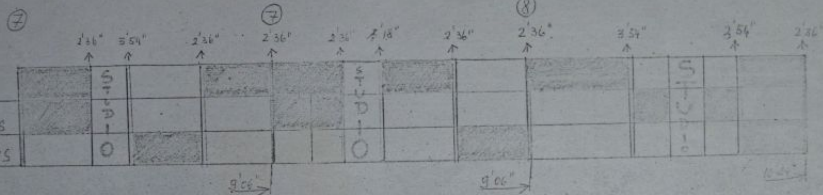
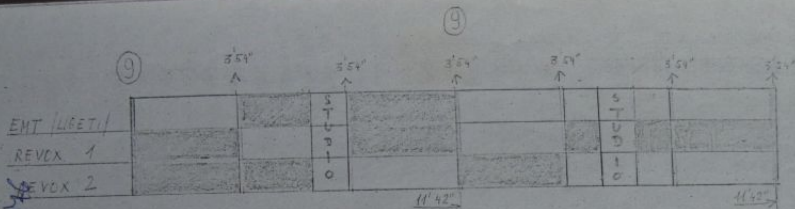
uáte

bíjje bóse

2. feb. 76

ZVOK SVETA

GLASGONA
2.2.1976
LEONKOLJA
AUTOR

ZVOCNI MATERIAL

EMT } AFRICA SOUTH OF SAHARA
THORENS } FOLK MUSIC OF GANA
EMT MUSIC OF GANA } EMET. BOX AFTER

REVOX 1 : AFRICA SOUTH OF SAHARA
FOLK MUSIC OF GANA
EMT MUSIC OF GANA

REVOX 2 : REVOX

ZVOK SVETA

2.2.1976

ON PROJEKCIJA

4. Med instrumenti s strunami so razširjene citre z zvočno skrinjo in citre s palčkami, lutnje, lire in harfe. Harfe najdemo v zgornji vzhodni Afriki pa po vsem kontinentu tja do zahodne obale, medtemko lire in citre obstajajo skoraj povsod. Tudi koritaste citre so značilni instrumenti zgornje vzhodne Afrike. Sestavljene so iz votlega kosa lesa, dolgega približno en meter, s strunami napetimi od enega do drugega konca, ki jih ubirajo s stranjo prsta in ne s vrhom prsta, kot na zahodu. Številni so kitarji podobni instrumenti, npr. halam ljudstva Wolof iz Senegala; gosli z eno struno, verjetno arabskega izvora pa so razširjene v severovzhodni Afriki.

TAPE/ stran 2

OM predstavitev.

— ZVOK SVETA

— AFRIKA JUŽNO OD SAHARE

• ZDAJ SE PRAJ, DA POSLUŠAMO ZVOK SVETA.

— PRVI CIKLUS VODAJAN "Zvok Sveta" DO OBSEGAH. GLASNIŠČA "Zvok Sveta"

PRVAJ SEBONO ZEMELJE PREKO ARABSKE AFRIKE V AZIJO IN POTEM

SE NAPREJ PROTI VZHODU PREKO OSEM AMERIK DO EVROPE. SVETA

UTOJNE TRAJATI MNOGO ČASOV, SAJ SE MATRICA ENOSTAVNO

Dajmo si zdaj slišat še kakšen lep primer:

-tote bo iz Etiopije - bobnar izvaja preprost trodelni meter /trodelni, tam/ na kammba bobnu iz moketovega lesa.

****Etiop. 1/1 1:00.....

-osnova je dvodelno meter na katerega so nanizane različne ritmične variacije. Watussi iz Ruande, bobni.

.....~~xxxx~~ SoS .13. 2:30

-Zaporedna uporaba dveh ritmičnih shem s spremembo tempa.
/neke vrste citre iz Nigerije/

.....Josplat 1/2 2x222 2:45.....

-Spet dve ritmični shemi, vendar v polimetrični organizaciji
Bata~~xxxx~~ bobni iz Nigerije - Yoruba pleme.

****YorofNig. 2/6,7 5:20.....

/nekaj o krasnem ritardandu, ki bi mu zavidal vsak bobnar/
primer istočasne poliritmije, kjer se osnovnemu ritmičnemu obrascu ksilofona dodajajo ritmični obrasci flavte, bobna in glasu. Kamerun.

.....Musocamer. 1/1 3:45.....

Ploskanje

+ je poleg bobnanja je drugi ritmično svojni element afriške glasbe. ploskanje. Medtem ko pri bobnanju glavni udarci nikoli ne sovpadajo, in se ritmični vzorci med izvajanjem lahko spreminjajo, pri ploskanju enkrat vzpostavljeni ritmični vzorec ostane nespremenjen skozi izvajanje cele pesmi.

Osnova je dvodelna metrična shema, v glasu realizirana kot dvodelni, v bobnih kot trodelni ritem, ploskanje pa predstavlja nepoudarjeno spremljavo.

Sudanaka pesem

.....SoS .24. 2x2x 2:45....

-naslednja primera sta iz Ekvatorialne Afrike

prvi predstavlja preprosto ritmično spremljanje petja s ploskanjem, v drugem pa se pevcu in zboru pridružijo še bobni v sestavljenem metru.

.....Eqtafr. 2/1 1:10.....

.....SoS .35. 3:30.....

-Razpuščena, lahko tudi svobodna ritmična struktura

solo boben tudi iz Ekvatorialne Afrike

.....Afrdra. 1/4 1/10...

"govorčki boben" reproducira melodijo in ritem stavka.

PRISE DE SON 3, 2 mix à 3'	TEKST ① a/, b/, c/, d/, e ↳ poljubni vrstni red GLASBA:	GLASBA: MOYENAGE TEKST: ZGODBICE	TEKST ② 12 ent. na 1' GLASBA: EX. AV	GLASBA: MOYENAGE TEKST: ZGODBICE	PRISE DE SON 4, 4 mix à 3'
---	--	--	--	--	---

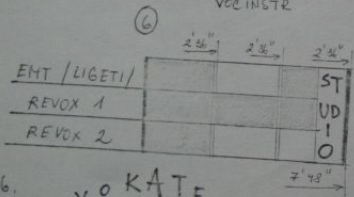
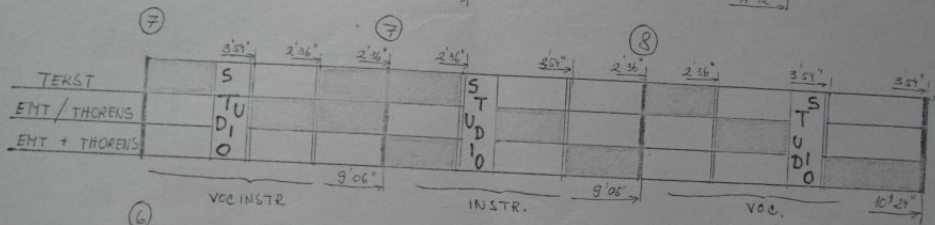
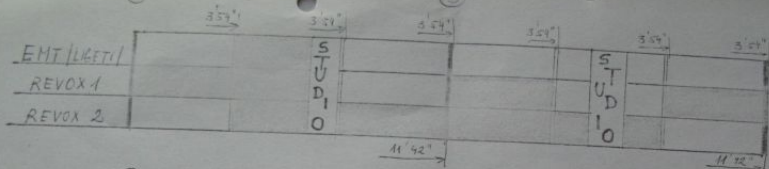
1'35"
3'25"
10'25"
36'

7	8'	12'	8'	7	8'	10'	8'

8
7
7] INTERVIEW

8	12'	8'	12'	6	8'	8'	8'
				BEOGRAD, April 76 ali NOMOM	TEKST ③	PRISE DE SON	

1'35"
24"
(6'25")
(22'25")
52'

→ 59'48"

ZVOČNI MATERIAL:

REVOX 1: CH1 - MUSIC OF THE MENDE
OF SIERRA LEONE
- MUSIC OF THE SENUFO
CH2 OM SOUND PRODUCTION

REVOX 2: OM POBOVOR

EMT: G. LIGETI; LUX AETERNA
THORENS } MUSIC OF MENDE OF SIERRA LEONE
MUSIC OF THE SENUFO

16. VO KATEVS
2. Z 33 V O KATEVS
976

INFO - LP I - GLASBA LJUDSTVA MENDE /Sierra Leone

Zatilje profila afriškega kontinenta. Sierra Leone, stisnjena ob obale Atlantika, v sendviču med Gvineje na S in Liberije na J. Obala: čudevite bele peščine, ki se raztezajo ekoli 300 km vzporedno z morjem. Klima tropska, z visokimi vročinami in ostrimi prehodi med suhimi in vlažnimi obdobji. Ime S.L. je deželi podelil portugalski pomorščak Pedro da Cintna, ki je petikal ob njenih obalah 1460 leta; maletel je na deževne obdobje, v daljavi se hrumale nevihte in strahopetec kot je bil - ket vsi veliki pomorščaki, raziskovalci in vojskevedje, si je uimislil, da na obali tulije levi. Vzel si je telike časa, da je xxxx v svoj ladijski dnevnik zapisal "Levja gera" in s prvim vetrom odbežal naprej.

Pegumnejši se vedne bili komercialne navdahnjeni možje. Taki se med 16. in 18.stol. od tukaj izvažali sužnje, da bi jih dobri angleški filantropi po 1787 spet tja vrnili in se znebili njihavih petencev. Preglasili so jih za "svebedne" in jim v "stari domovini" ustanovili Province svebede. Menda se zato še danes glavne mesto imenuje Freetown. S.L. je bila od 1896 brit. protektorat in 1961. leta, po raznorodnih političnih variantah z angleži, debila neodvisnost. Prvi predsednik je postal doktor medicine, pripadnik največje nacionalne skupine v MENDE S.L., kisiu Ljudstve, nared MENDE : V poplavi raznih ljudstev ne peder. zdajšnje SL /.../ se največje in mgi se po jezikovnih in kulturnih značilnostih develj razlikuje kot z homogeno skupnost. /tudi nac. zvest, tradicija, legende, folklor.../ Viri pravijo, da se Mende postali bojeviti zaradi zunanjih sovražnikov, predvsem zaradi Fulanov, ki se jih preganjali še od Srednjega veka. Danes se MENDE poljedelci, glede na zemlje družbene razdeljeni v dva razreda, na lastnike oz lastniške družine pri katerih zemlja prehaja iz rodu v rod in na "obdelevalce", ki imajo zemlje na raznorazne načine v najemu. Družine, ki imajo v lasti večino zemlje deželi tudi vlada. Med sabo izborejo peder. Ta-kih peder.čij je čez 60 in vsa se neodvisna.

ZVOK ZNOTRAJ TEORIJE O GLASBI

iz ECCA - OTVORENO DJELO + citat: H. PAUSSEUR

3 Pa vendar, poetike nove glasbe / in z njimi moderna umetnost nasplesne - in za konec koncev vsi tisti, ki mislije, da moderna umetnost izraža nujne potrebe naše kulture /, torej, poetike nove glasbe neliže klasični tradiciji pod nas dejstvo, da se se tudi te oblikovne novosti in pričakovanja senzibilnosti organizirali neposredno znotraj nekega novega sveta asumptivnih oblik, ki se po kriteriju preference izbirale depelnile, dekenčne zadeveljitev pričakovanja, in pejeje slave tistemu kar Henri Pousseur imenuje PSIHOLOŠKA INERCIJA. Tonalnost ustvarja neke pelaritate, skozi katere se vrtila kompozicija, in se oddaljuje od nje le za kratke trenutke : uvedene se krize in te zato, da bi poslužile auditivni inerciji, vračajoč je na pol atrakcije. Pousseur opaza, da bi uvedba neke nove tonalnosti v razvoju ene skladbe zahtevala spretnost, ki bi bila sposobna z naperem premagati te inercije /lenivost, bolj vztrajnost /: to bi bila MODULACIJA. Vendar pa modulacija, s tem, da ruši hierarhične celovitost, s svoje strani uvaja novi pol atrakcije, ene nove tonalnost, ki je istočasno/ en nov sistem inercije.X

1 Male razloge imamo, da bi kulturni model zahednega človeka smatrali za univerzalne načelo, vendar pa je eden od teh razlogov prav dejstvo njegove plastičnosti, njegove sposobnosti, da reagira na izzive okoliščin s tem da neprestano izgrajuje nove obzore prilagajevanja in nova opravičila /opravdanja/ izkustva /s katerimi se individualna in kolektivna senzibilnost izenačujeta/, z večje ali manjše pravečasnosti /.

2 Vse to se je dejanske dogajale tudi z oblikami umetnosti v okviru tiste "tradicije", ki se zdi nespremenljiva in nespremenjena, ki pa pravzaprav ni počela nič drugega, kot da je vzpostavljala neprestano nova pravila in nove dogme na esnevi neprestanih revolucij. Vsek velik umetnik je znotraj določenega sistema neprestano kršil njegova pravila, postavljajl nove formalne možnosti in nove zahteve senzibilnosti ; tip PRIČAKOVANJA po Beethvenu, ki ga je poslušalec kazal pri poslušanju npr. Brahmsve simfonije, je bil brez dvoma drugačen in mnoge višji od tistih /tipov pričakovanja/, ki bi jih človek imel na razpolago pred Beethvenom, po Hajdenovi lekciji.

4 X "Klasična glasba prinaša predstave sveta in njegovih ednesov s človekom, ki je senzibilna abstraktna in po določenih aspektih konkretno-občutljiva/. Zasnova bistvene na estetiki penavljanja stvarne individualnosti tistega stvarnega v tistem kar je manifestaciji še vedno povezuje z s starimi miti Večnega Vračanja, s krožne, občasne koncepcije ČASA. V tej glasbi je vsak občepelnosti statičen element esneve, vse dogajanja je neusmiljeno nemu začetku, nemu in edinstvenemu pedredijo, v bistvu, nemu in edinstvenemu središču, s katerim se, med drugim, identificira JAZ poslušalca, čigar zavest je tako izenačena z zavestjo boga ...

nađ.4/

...Glasbene poslušanje klasičnega tipa kaže vesplošno
podrejenost, brezpogojne subordinacije poslušalca avte-
ritarnemu in absolutnemu redu, katerega tiranski karakter,
je bil, najbrž tega, naglašen/povdarjen v klasični epohi / v čistem
pomenu te besede / z dejstvom, da je bile glasbene poslu-
šanje mnogokrat tudi mendene srečanje, ki se se mu člani
viseke družbe težko izognili.

/ H. Pousseur: La nuova sensibilità musicale - v delu
Incentri musicali - maj 1958

BESEDE O ZVOKU / FUNKCIONALNO V LITERATURI
/ zveki - enigme misterioznega dogajanja /

iz Aldžinen BLEKVUD - NAPUŠTENA KUČA /priča strave/ ZUM Super, jan.76
krajši odlempi:

1 --- Shvati, da se vsaki zvuk ili pojava meraju edmah izpitati, jer bi svake sklevanje predstavljale strah. Z To je sudbenesna stvar.

2 --- Činile mu se kao da ga cee svet sluša i gleda. Na ulici je vladala grebna tišina. Najzad se ključ ekrenu i teška vrata se otveriše: pred njima je bila beskrajna tama. Ušli su brze, bacivši poslednji pogled na mesečinom obasjan trg. Vrata se bučne zalupiše za njima. Taj zvuk je odzvanjao po svim praznim sobama i hodnicima. Uskoro se čuo još jedan zvuk. Tetka Julija se esleni svem težinom na njega, tako da je mrao, da se pridrži za zid da ne bi pao...Neki čovek je kašljao u njihevoj blizini; zvuk je delazio iz telike blizine, da je izgledalo, da se eseba nalazi edmah pored njih.

3 --- Zvuk se nije peneve javio i nisu se čuli keraci.

4b ----Odjek njegovega glasa rasu se po kući a zatim pelaku utihnu. U dubokej tišini keja je usledila, on se ekrenu prema tetki. Pri svetlosti sveće njene lice je imalo smrtenezne-belu beju. Približavajući mu se, reče:
penevne l/ shvati, da se vsaki zvuk...

5 --- Osluškiivali su nešto, gledajući se prave u oči, preko plamena koji je podrhtavao. U sebi keju su napustili pre desetak sekundi, kao da su se vrata tihe zatverila. Te je bile van svake sumnje; jasno su čuli škripu teških vrata, keju je pratilo oštre držanje kvake.

"Moramo se vratiti i videti u čemu je stvar" reče edsečne Šerthau s ... Vrata se ne bi pekrenula bez jakog pritiska. Bile je tihe kao na greblju. Sebe su bile prazne.

"Pečanje" reče šapatom glas pored njega, koji je jedva prepoznava. Nije mu ličio na tetkin.

4a --- Vazduh se usapte nije kretao; ništa se nije čule osim keraka.

out 7 ---str.26 cel odlempak - od Veliki gradski sat
de po gernjim hodnicima i sobama.

6 --- A zatim su počeli, da se penja prema zvucima koji su postali sve glasniiji. Penečna tišina napuštene zgrade bila je napuštena.... Čule se batrganje, uzdasi i prigušena vika. Ubrze su se čuli keraci same jednog biča kake još teže nego ranije idu krez hodnik.

Mrtva tišina je opet zavládala za kratke vreme, a onda se začule fujukanje krez vazduh i, najzad, tup udar dele u helu. Sve je posle tega zamrlo i enemele. Sveča je još uvek gerela.

RAZNO - DODATNI TEKSTI

iz Babetevega pisma 13. feb. -petak /edlenek/

... OVDE NIŠTA OSOBITO NOVO - FEST - POTPUNO GOVNO : REPRESIVNA
TOLERANCIJA - NAJBOLJI FILMOVI SVETA KOJE VAM ČOLIČ DOZVOLI DA
VIDITE - VAŠAR TOTALITARIZMA - INAČE KARTE JE NEMOGUČE DOBITI
OBIČNIM LJUDSKIM SNAGAMA - DOBIJAŠ SAMO RAZNE NEMOGUČE KOMBINACIJE
GDE SE NE VREDI MALTRETIRATI - INAČE TAKOZVANI KOMPLETI SE PRODAJU
PRAKTIČNO SAMO " RADNIM KOLEKTIVIMA " I TO JOŠ PO LISTI PRIORITETA
/ TAJNA / TAKO DA NI NEDA PREKO ALLIANSE NIJE MOGLA DA DOBIJE IŠTA
VREDNEJE - UKRATKO GOVNO ... OD BEOGRADA JE OSTALO JOŠ SAMO MALO
MUZIKE NA LOKALNOJ STANICI KOJA JE BEDNA IZD; ALI IMA O N U MUZIKU
I TO DOSTA I TO DOBRE - SVE OSTALO SE SJEHALO ... OD NAŠE SUBKULTURE
MOŽDA BUDE NEŠTO NA "APRILSKIM SUSRETIMA" U SKC - ALI KO ZNA
UPRAVO SAM ODUSTAO OD ISPITA - DAKLE OSTAJE SVE PO ISTOM : U KLEŠ-
TIMA VREMENA - POLJUBI NINU - PA PA

iz Nočni utripi /čas nazaj/ er

--- ed njih, ki se drebili čas in živeli vsak njegevo najmanjši
delček, je vrvela glasba

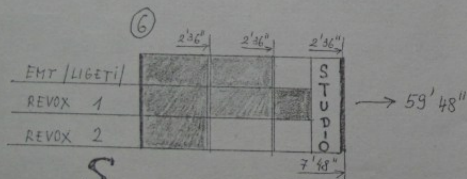
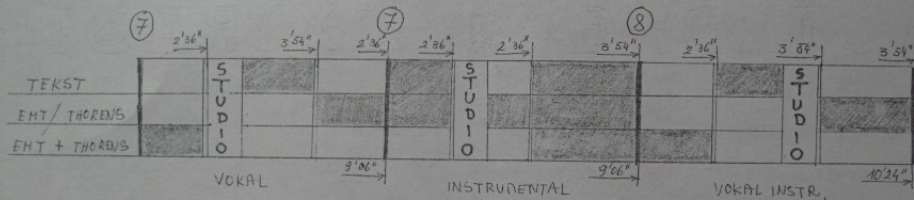
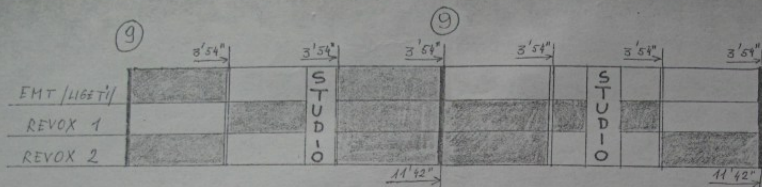
--- Zber za ručak ... in po znani, prekleti, telikekrat prehejeni
peti praznih in polnih železcev v vrsti po dva in dva na kosi-
le. Iz zvečnikov, razpeta v njih po krešnjah akcij, ki se
rebele asfalt, pritažene, hudičevske in nato vse mečnejše zatu-
li Perečni marš. Vedeni ebrazi na glavah, ki se že polnijo s
fiželem in pežirajo prazne sline, ostaneje isti, keraki enake
hitri, zvok škernjey enake drebče top, le hudičevski režanje
za vejami akcij je žvenelo širše in globlje.

---But...če se čudeži sekularizirani, če jih razumem le kot zunan-
je dejavnike, ki se zgodiše neodvisne od lastnega hetenja, bi
bila blazna pozitivna rešitev, peteza, utrip in trip v same-
stejne dejavnost. Ker je to, kar zdaj manjka. Sprestiti bi bile
le treba zavere, ki ~~stisnemo~~ sama sprestiti vse druge zavere.

--- Kaj je metafizika? Na ne-filozofskem, pa zato telike bolj zave-
zujočem, belečem, človeškem nivoju, je metafizika stališče:
" Ne same, da ničesar ne vem, tudi ne znam ničesar. Zakaj petem
sem, zakaj "zapravljam čas" in ebrenjajem druge s svoje pri-
setneštje? " Ta problem je rešljiv preke telesa.

iz peezij Begdane Herman / 1973 mislim /

--- V BELO TIŠINO GREM / z leve noge in / pečasi / veter se zamaje /
in zajame / veje in vejice / in trave / v nihanje / zrak je presejen
in miren / takele grem / pečasi / z leve noge

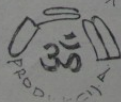
ZVŮČNÍ MATERIÁL

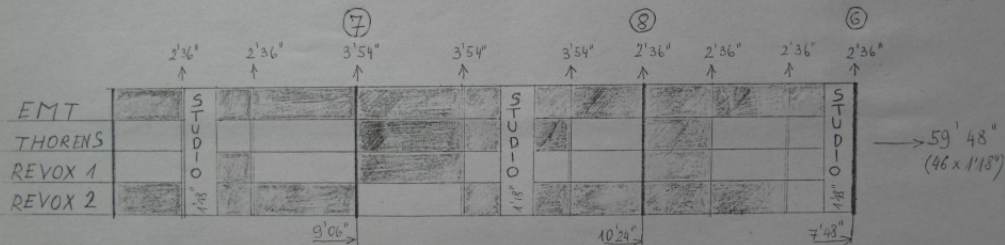
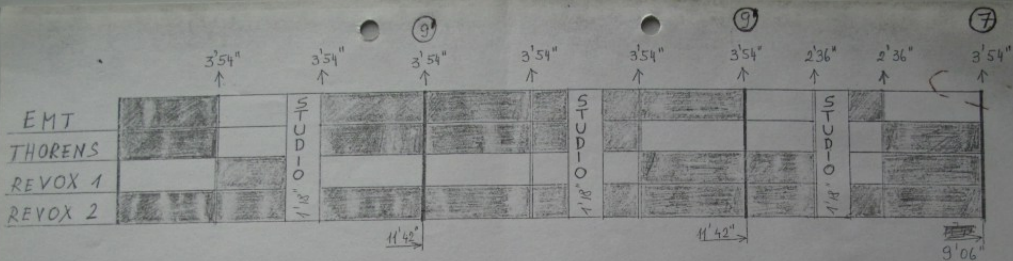
REVOX 1 : CH 1 - FOLK MUSIC OF LIBERIA
 - MUSIC OF THE KPILLE OF LIBERIA
 CH 2 OM SOUND PRODUCTION

REVOX 2 : OM POBOVOR

EMT } G. LIGETI : LUX AETERNA
 THORENS } FOLK MUSIC OF LIBERIA
 MUSIC OF THE KPILLE OF LIBERIA

S
 ZVOK
 1976 E 23. —
 T 2. XIX(S)
 A

ZVČNI MATERIAL

EMT } AFRICAN DRUMS
THORENS } 705 PLATEAU
DRUMS OF YORUBA
LIGETI: LUX AETERNA

REVOX 1 : VILLAPES FROM NEW NIGERIA
IDOMA

REVOX 2 : POPOVOR

ZVOK SVETA XIV.

26. 1. 1976

OM PRODUKCIJA

TOPOKE	T 1/2 ✓	ukembu
	T 2/1 ✓	Heating calls
	T 2/4 6 ✓	Squalling with the voice
17	T 2/5 ✓	Depende xylophone
	T 2/4 ✓	Depende hunting calls
	(P) 1/5	Zamboko lithpation
20	T 1/2	Preparatory music of kump (2 instruments)
22	(P) 2/5	flute melody
21	T 2/13	Fulani
23	T 1/1	Alghetta Dance
26	(P) 1/1	ifbin drums

OM prod.

ZVOČNE RAZISKAVE
Radio Student 24. 2. 1977
ob 14:40 čas trajanja 25'

avizo /med avizom napoved oddaje in naslov/
naslov: PIERRE HENRY? ELEKTRONIKA, BALET? ROCK III

Z današnjimi zvočnimi raziskavami zaključujemo serijo 3 oddaj o francoskem skladatelju Pierru Henryu. V prvi oddaji smo govorili o njegovem sodelovanju s skladateljem in teoretikom Pierrom Schaefferjem, s katerim sta v 50-tih letih postavila temelje konkretne glasbe. Ustavili smo se pri njegovi ~~ni~~ konkretni skladbi "Varijacije za vrata in dih" in pri elektronski skladbi "Potovanje", poslušali pa smo tudi iz glasbeno baladnih del, ki jih je realiziral s koreografom Mauriceom Bejartom. V prejšnjih zvočnih raziskavah smo govorili o njegovem prispevku k sintezi elektronske in rock glasbe v 60-tih letih v okviru glasbenega spektakla "Maša za današnje čase", ki ga je realiziral skupaj z Michelom Colombierom. Že ob koncu pa smo omenili podoben poskus in njegovo sodelovanje z ansamblom Spooky Tooth, ki spet kaže njegov interes za to glasbeno obliko religioznega ~~izkaza~~ porekla. Leta 1969 je skupaj z vodjem skupine Garyem Wrightom realiziral elektronsko mašo z naslovom CEREMONY;.

Glasba: Ceremony

A/1

cca 4' - 5'

Maša /latinsko missa - pride od missio ali dimissio - odpuščanje/ je osrednja in najvažnejša dejanje liturgije krščanskega bogoslužja. V umetni glasbi se je razvila na osnovi starokrščanske enoglasne koralne maše, ki ima 2 dela: t. im. PROPRIUM in ORDINARIUM. Proprium ja starejšega nastanka in vsebuje spremenjive dele, ki so: Introitus, Graduale, Aleluja, Tractus, Sequentia, Offertorium in Communio. Ordinari^uum, na katerega se je, umetna maša v glavnem naslonila pa vsebuje: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus-Benedictus, Agnus Dei. V krščanskem bogoslužju v okviru cerkve je ostala maša enoglasna tudi danes, umetna glasba pa jo je z razvojem večglasja v poznem srednjem veku, ~~klasiki~~ z razvojem instrumentov zlasti od renesanse naprej močno obogatila. Pišejo jo skladatelji baroka /Bach/, glasbene klasike /Beethoven, Missa Solemnis/, romantike /Liszt, Bruckner/, v glasbi našega stoletja pa poznamo maše Oliviera Messiaena, Igorja Stravinskega itd.

glasba: Ceremony

A/2

cca 4' - 5'

Elektronska maša Ceremony Pierre Henryja in Spooky Tooth ima šest delov. Poslušali smo prvega, z naslovom "^{HEBILU JE NAS}med usmiljenje" in drugega, ki ima naslov "Jubilation". Jubilacija /jubilus/ je v liturgiškem petju naziv, ki izhaja iz škofije sv. Avgüstina. in se nanaša na zaključeno vokalizacijo v spremenljivem mašnem delu Aleluja. Ta vokalizacija se je pela na zadnji vokal A in naj bi predstavljala izraz umirjenega in toda zanosnega veselja. Jubilacija je prvotno izvajal en sam pevec, medtem ko jo danes poje ves zbor. Zaradi obilnega niza melizmov, sestavljenih iz raznih neumatskih grup se je v srednjem veku jubilacija imenovala tudi neuma. ^{note PH & SIT}
Naslednji del ima naslov ~~XIXXXXXXXXXX~~ "Spoved".

glas-ba: Ceremony

A/3

cca 4' - 5"

^{POLITAN 1111}
Četrty del ima naslov "Molitev" - "Prayer", peti pa ^{PARITEV} "Offering", kar bi morda ustrezalo Offertoriumu iz Propria, /starejšega, spremenljivega dela cerkvene maše. Ofertorij - žrtvovanje se je izvajal med prikazovanjem žrtvenih darov. (Izvirno ^{iz HAIL 15} je bil ¹² psalm/molitvena pesem - hvalnica z Biblijskim tekstom/, v umetni glasbi od sredine 15. stl. naprej pa skladatelji namesto ofertorija često komponirajo polifoni motet na predpisani (ofertorijski) tekst.

glasba: Ceremony

B/2

3' 25"

Zadnji, šesti del elektronske maše Pierre Henryja in Garya Wrighta "Ceremony" pa je HOSANA. To je hebrejska beseda, ki pomeni zmago in slavje. V zapadni liturgiji je uvedena kot sestavni del ordinarije, nespremenljivega dela maše. (Ponavadi) je to "Hosana in excelsis" v stavkih Sanctus in Benedictus. Od najstarejših časov je ~~ta~~ beseda "hosana" v cerkveni glasbi komponirana v obliki melodijsko bogato razvite ^{in zaključena} koda /koda je zaključek/. V primerih gregorijanskega repertoarja koralnih spevov se pojavlja kot oblika melizmatičnega ~~petja~~ petja. To je petje bogato razšlenjene melodije na enem samem zlogu.

glasba: Ceremony

B/3

cca 4' - 5'

avizo, med avizom: ~~xxix~~ z današnjimi zvočnimi raziskavami smo zaključili serijo treh oddaj o fran-coskem skladatelju Pierru Henryju. Poslušali smo odlomke iz elektronske maše "Ceremony", ki jo je realiziral v sodelovanju s skupino Spooky Tooth in njenim vodjem Garryem Wrightom.

ZVOK SVETA /XII/.

indija (iiii)

kratek pogled nazaj in naprej, ali zvok sveta se ozira po Indiji: najprej smo se srečali z indijakimi staroselci, potem smo instrumentalno uvajali indijsko scemo z nakaterimi opoldanskimi ragami in folklornimi melodijami, prejšnji teden pa smo tekstovno potovali po indijskem podkontinentu in poslušali ljudsko glasbo severne indije. Tudi današnja oddaja prinaša nekaj izbranih primerov severnoindijske ljudske glasbe. V prihodnjih oddajah pa se bomo srečali še z ljudsko glasbo južne indije, klasično in tradicionalno indijsko glasbo, pa z religiozno glasbo Indije in s obširneje bomo obdelali sistem rag in tale.

Vsa instrumentalna glasba, pesmi in plesi so neločljivo od ritma - tale. Vsa živa bitja, kot tudi zemlja in planeta gibljejo v ritmu. Pred nami je primer tritale v štiričetrtinskem taktu, posnet v Benaresu. Instrument: duggi, kar je par bobnov, ki daje bolj topo zvoneč zvok kot pa tabla.

trop A/1 2:05

Batiali -

Pesem bengalskih čolnarjev ob spremljavi dotare (brehkala s štirimi strunami), duggija in chunghurja, kar je šop zvončkov zbranih v grozdu. /chunghar/

trop A/3 6:25

Ljudska melodija s sitarjem. Sitar je na zahodu eno najbolj znanih ljudskih glasbil iz Indije. In je v današnji obliki star sele kakih dvesto let. Izvira pa iz enega najstarejših glasbil s strunami na svetu - iz vine, ki ima sedem strun. Sitar ima dolg tikov vrat, ki izhaja iz votle buče. Včasih ima na vratu še eno bučo kot dodatni rezonator. Običajno ima sitar štiri strune, na katere igra glasbenik melodijo, dve ali tri strune za ritem in brenčečo podlago, pod prečkami pa je še trinajst do trinaest resonantnih strun.

LP F-47 A/1 3:30

Bhajan - pesem žene iz Benaresa. Pevko spremlja par tabla bobnov, tamboura -, ki je neogibni instrument za konstantni hipnotični zven ali "brenčanje" v ozadju skoraj vsakega glasbenega primera iz Indije, in še banshri - prečna flavta s šestimi luknjami.

trop B/1 2:10

Na ljudski glasbi sbeča improvizacija - dhun. Instrumenta: shahnai in sundari. Shahnai je oboi podobno pihalo v severni Indiji. Glasbilo z dvojnimi jeziki je izredno razširjeno in ni poroke, rojstva, smrti ali selitve in praznovanja brez spremljave shahnaia.

F-47 B/3

Glavni Sadržaj

1. ~~Shankar~~ Mayanamotir -
Bengalska ljudska balada. Skupinsko petje ob spremljavi
Dotare - glasbila s strunami, prečne flavte banshri
in bobna gubgubija.
trop B/2 3:30

2. In tu je še melodija, ki dejansko izvira iz dežele
Santalcev-staroselcev Indije - je pa zelo razširjena v Ben-
galiji. Še enkrat prečna flavta banshri in par bobnov -
tabla.
trop B/3 7:05

3. Ljudska melodija z violino. Violino so v Indijo zanesli
Portugalci in je kmalu postala priljubljena še zlasti na
jugu Indije. Viole ne igrajo sede in jo držijo med desno nogo in
levim ramenom ter tako bolj sprostijo roko za izvajanje
različnih ornamentacij.
F-42B/1 5:50

4. Skladba za glas in orkester ljudskih instrumentov, ki
temelji na regionalnih ljudskih melodijah in ritmih iz
Indije.
Shank.B/4 10:04

trak: S-27-20 - (pov. p.)

5. IN ŠE ENA SKLADBA ZA GLAS IN ORKESTER LJUDSKIH INSTRUMENTOV

TRAK S-27-20 (dvoj. p.)

6. ko se teden obrne, se zvok sveta povrne k ljudski glasbi južne Indije

avizo A-10

2 Po arijski naselitvi v Indiji sledijo še naslednji bolj ali manj uspešni poskusi osvajanja Indije:

1 Perzijski kralj Darej pride do porečja Inda; (516 pr.n.št.)

2 Aleksander Makedonski prodre v porečje Gangesa; (327-325 pr.n.št.)

1 afganistanski sultan Mahmud osvoji velik del Indije, (998-1030) takrat prodre v deželo Islam in fevdalizem;

2 Mongoli; ~~pride~~ zač. 13. stol., Tamerlan-konec 14. stol., vse do druge pol.

1 prve naselbine Portugalcev na zah. obali okoli l. 1500;

2 Francozi in Angleži jiv izrinejo v 17. stol.

1 Francozi zasedejo večji del indije v prvi pol. 18. stol.);

2 Angleži jih izrinejo sredi ^{is} tega stoletja (Vzhodnoindijska družba)

1 angleška kraljica Viktorija l. 1878 ^{notame} ~~kv~~ cesarica Indije.

2 Boj za neodvisnost vodi predvsem Kongresna stranka pod vodstvom Gandija in pozneje Nehruja.

1 Leta 1947 postala neodvisna država.

Danes šteje Indija približno šeststo milijonov prebivalcev-Indijcev. številnejši predstavniki indoevropskih ljudstev so: Hindusi, Bengalci, Asamci, Urdujci, Biharci... Temnopoltá & Drevidska ljudstva na jugu predstavljajo okrog devetdeset milijonov Tamilov, Telugov, ⁱⁿ Malajalcev. Po verski sestavi je daleč največ ~~Hindui~~ hinduistov (83,5%), sledijo jim 11 odstotkov muslimanov, 3 odstotki sikhov in dobra dva odstotka kristjanov.

Med šestim in četrtem tisočletjem pred našim štetjem je v džungelskih predelih reke Ind živel vrsta svobodnih dravidskih plemen in vaških skupnosti. Tu so se že okoli leta 2500 pred našim štetjem razvila velika mesta. Raziskovalci pravijo, da je tisti čas morala cveteti trgovina in da velikih razlik med družbenimi razredi ni bilo. Kaže, da so proizvajali vsi družbeni sloji, celo vrači. Kolektivno življenje se je iz poljedelstva z razvojem trgovine spremenilo in pojavile so se večje hiše, javne in privatne kopalnice, velikanski skupni bazeni, celo kanalizacija, ki je bila nameščena pod pločniki. Imeli so tudi pisavo, ki je ostala nekaj svojevrstnega in ni bila podobna ničemur, kar je bilo že znano. (Mohendžo Daro).

Propad civilizacije doline Ind je bil nekak klasičen primer za vsa poznejša propadanja Indije: vdor divjih plemen s severa in notranji razkroj. Okrog leta 2000 pred našim štetjem so začeli od severa prodirati osvajalci, ki so se sami imenovali Ariji (plemeniti, vladajoči). S seboj so prinesli svoje oblike družbenega življenja, svoje navade in tradicije, ki so jih po poti dobili v krajih, koder so bili. (njihova prvotna domovina naj bi bila v okolici Kaspijskega jezera, nekaj stoletij pa so živeli v Perziji). Boji med Ariji in Dravidi so trajali več kot tisoč let in so se končali devetsto let pred našim štetjem. Poraženi Dravidi so se morali umakniti na jug Indije in na Cejlon. O teh bojih ni zanesljivih virov, marveč samo legende, ki so se ohranile v arijskih knjigah Vedah, pozneje pa v epih Mahabharata in Ramajana.

Naziv Indija je nastal med nenehnimi osvajanji tega prostora. V najstarejših sanskritskih zapisih omenjajo to deželo z imenom Bharata-varša. Pri tem je Bharata ime ^{plemena} ~~plemena~~ ^{plemena} ~~plemena~~, ki je Arijce ~~pa~~ popeljalo v dolino Inda, kjer so naleteli na bogato civilizacijo, s katero so se pozneje stopili. Poznejše ime današnje Indije je Hindustan, toda nanaša se le na severni del ozemlja in a njim so perzijski osvajalci poimenovali "deželo Hindusov". "Indija" pa je iz časov grškega osvajanja (Aleksander makedonski) in je izvedena iz Sindhu, ki označuje področje reke Ind, torej zibelke indijske civiliz.

3

Indija je po velikosti ~~š~~ sedma država na svetu in obsega približno trinajst Jugoslavij. Geološka, zemljepisna, klimatska in etnološka raznolikost ima komaj kako primerjavo v svetu. Gre pravzaprav za trikotnik, ki je na severu omejen s Himalajo, obe stranici pa mejita na tri velika morja. Izpod Himalaje izvira ~~ta~~ ~~xxx~~ največja indijska reka - ~~Ind~~, Ganges in ~~Ind~~ ^{ki imata največjo delto na svetu.} Bramaputra, Severna polovica podceline je ~~prekrita~~ prekrita z rodovitnimi in nerodovitnimi ravnici, toda zgodovina pravi, da so bile to nekoč neprehodne džungle. Neusmiljeno izkoriščanje zemlje v indijski zgodovini je značilen primer ekološkega spreminjanja okolja. Južno polovico dežele zajema planota Dekan z gorovji Zahodni in Vzhodni Gati. Tudi podnebje je zelo raznoliko - od hladnega, zmernega do ~~toplega~~ tropskega. Največji del dežele je pod nenehnim vplivom oceanskih vetrov - monsunov, z velikanskimi množinami dežja poleti. Zaradi ~~toplega~~ podnebjja uspevajo posevki tudi pozimi, vendar jih morajo umetno namakati. Namakana površina, ki je največja na svetu, daje dve ~~kratni~~ žetvi na leto. Glavni pridelki: riž, pšenica, koruza, sladkorni trs (v zadnjem času prvo mesto v pridelovanju sladkorja na svetu), bombaž, juta, čaj, sezam (polovica svetovne proizvodnje)... *S kmetijskim se ukvarja 70 odstotkov prebivalstva.*

1

Razsežnosti indijskih težav so tako izjemne, da zanje ne zadostujejo izposojena pravila, ki bi bila potem prilagojena indijskim razmeram. Boj proti revščini je poglobljena naloga indijske družbe v prihodnjih letih. Indira Gandhi je o tem dejala takole: ~~Кто не хочет~~ "Nimamo izbire. Če ne bomo zmanjšali razlik med bogatimi in revnimi, nas bo zajela revolucija." Statistični razlogi take izjave se kažejo v sporočilu indijske vlade, ki kaže nekatere zelo neugodne podatke: nezaposlenost je velikanska - kar 50 milijonov (to je skoraj deset odstotkov) ljudi nima dela, od tega naj bi jih kaka dva milijona imela višje in celo visoke šole. Do statističnih podatkih užije kar 220 milijonov ljudi od skupnega števila skoraj šeststotih milijonov, manj hrane, kot jo svetovna organizacije imenuje "najnujnejša". Kar 41 odstotkov prebivalstva živi pod tako imenovano mejo revščine, ki pomeni 15 rupij na mesec (naših 30 dinarjev). In še, milijon ljudi v šestmilijonski Kalkuti nima strehe nad glavo, 20 odstotkov družin ima v lasti 60 odstotkov vse obdelovalne zemlje in 10 odstotkov prebivalstva pobere več kot polovico vsega dohodka, ki ga da celotno kmetijstvo.

"Indija je kot nekaka pergamentna listina, v kateri en sloj pisli in sanjarjenja sledi drugemu. Toda noben od teh slojev ni uspeh skriti in izbrisati tisto, kar je bilo zapisano na prejšnjem. Vsi ti sloji žive skupaj in hkrati v naši zavesti in podzavesti, čeprav se morda ne zavedamo tega, da so sloji izginjali, da bi zgradili popolni in skrivnostni lik Indije." (Džavaharlal Nehru).

LP: F-4 A/3

Redki so med nami tisti, ki ne poznajo indijske glasbe s sitarjem in tablo. Ampak tu se vedenje zahodnega poslušalca o indijski glasbi šal konča. Napaka!, saj gre za kompleksno zvočenje podkontinenta skozi tisočletja, v njem pa je sitar nastal šele pred kakimi dvesto leti. V tretjem in četrtem tisočletju pred našim štetjem je v porečju reke Ind živela vrsta svobodnih ljudstev in že okoli leta 2500 so se tam razvila velika mesta, in tako dalje in tako dalje.

Današnji zvok sveta prinaša zvočenje nekaterih staroselcev, ki so se ohranili ob vseh invazijah novih ljudstev v naslednjih tisočletjih. "ajprej bomo slišali dve pesmi ljudstva Jaunsari v današnji zvezni državi Utar Pradesh na severu Indije...."

Ljubezenska pesem, ki jo skupaj pojejo fantje in dekleta med Magh-ovim festivalom.

LP: F-35 B/4

Pesem Harul pojejo samo moške med praznovanji. "Spomnimo se imen štirih bratov, bogov. Spomnimo se templja Sharairo in svete luknje Churi. Stare izgube moramo posabiti in ljudje se morajo lotiti dela..."

" B/5

26. 1 Tri in pol milijonov Santalcev predstavlja prvotne prebivalce severovzhodne Indije pred prihodom novih narodov s severa in zahoda. Pred več tisočletji so torej Ariji stisnili Santalce v gozdna območja današnjih zveznih držav Biharja, Orissa in Zahodne in Bengalijske.

26. 2 Religiozni obredi Santalcev obsegajo čaščenje dreves in gozdnih duhov - verjetno zaradi ~~njikan~~ tesne navezanosti na gozdove. Vsak obred sklene ciklus plesov, ki je posvečen gozdovom. Med temi obredi in plesi dosežejo nekateri udeleženci trans, ki je kombinacija vsaj dveh faktorjev: intenzivnega verovanja v moč gozdnih duhov in hipnotični učinki določene glasbe in ritmov. Religija Santalcev ima mnoge povezave z zgodnjim Hinduizmom. Med Santalci je močno razširjen koncept vseobsegajočega in vsemogočnega boga, ki ga imenujejo Marang Buru in je brez oblike, a vendar stalno prisoten.

26. 3 "Ples ni oranje,
ples ni mletje dišav.
ples je radost telesa,
ples je plameneči ogenj srca."

10. 11. 1 Santalci nimajo lastne pisane abecede. Pisane besedo nadomešča govorna beseda, izobrazbo nadomešča učenje ob poslušanju. Glasba imata in ples ~~sta~~ zato v Santalski družbi pomembno vlogo pri ohranjanju zgodovine in kulturne dediščine. Številne santalske pesmi, ki spremljajo ples so posvečene družabnim srečanjem ob koncu delovnega dne in posebnim priložnostim, kot so poroke ali rojstva. Seveda vključujejo tudi religiozne obrede, delo in lov. Plesi so namenjeni ali samo moškim, ali samo ženam, ali pa je vanje vključena cela skupnost.

(16) WAN

Ples Karam velja za najpomembnejši družbeno-religiozni ples pri vrsti staroselskih skupnosti severne Indije, in seveda tudi pri Santalcih. Pri njih predstavlja ~~sin~~ ples Karam kombinacijo dela, religije in družabnega srečanja. Pred plesom se vaščani zberejo k religioznemu obredu pred drevesom Karam. Potem se začne ples in zbrani obkrožijo drevo in glasbenike. Gre za ples v krogu, ki izraža venelje in sproščenost, obenem pa pomena nazirja dejavnosti poljedelskega ljudstva kot so setev in žetev. Za spremljavo skrbijo trije sodasti bobni: tukhda ali Madhi iz gline, na katere igrajo z rokami, dva Tamák-a različne velika sodasta bobna, na katere igrajo s parom palčk; različne činele Jhani in Thala plesalci pa imajo na gležnjih pasove majhnih medenastih zvončkov - Ghunghur. Glasbeniki uporabljajo za vzdrževanje ritma še več običajnih piščalk, kar precej spominja na sceno črnske zahodne Afrike. Posnetek predstavlja samo odlomek iz ciklusa plesov, ki trajajo več ur.

ARGO A/1

(16)

Skupina žena bo odpela poročno pesem Bariyat ka duldul Spremljaja: prečna bambusova flauta tiriyo s sedmimi luknjicami, ~~xxxxx~~ godalo z eno struno banam in spet boban tukhda in činele thala.

argo A/5

(16)

Čeprav je enostrunsko godalo banam spremljevalno glasbilo, ga bomo v naslednji ljudski melodiji Kahni radi slišali samostojno.

" A/4

(2)

Skupina žena bo zapela religiozno pesem ~~nana tarna~~ ~~XXXXXXXXXX~~ "Glejte, bratje in sestre, veliki bog vstaja v bleščeči luči. Pripravite svoja srca. Pričakajmo ga z veselimi pesmimi in plesi, zadržimo ga z našo ljubeznijo." Spremljaja: Tiriyo-prečna flauta, banam-godalo, in tukhda-boben.

" B/1

(16)

Iste vaščanke nam zapojejo še eno pesem: Tanha reta nana tarna. spremljaja ja še vedno ista. sedilo pa se obrača na boga, ki je oče dežele Santalcev.

+ B/2

(3)

Ples ob Baha festivalu. Baha ali festival rož je verjetno najpomembnejši religiozni obred Santalcev, ki se nanaša na ~~nacht~~ duhove. Za ljudstvo, ki živi v temnem stiku z gozdom, je drevo izvor stalne skrivnosti, strahu, ljubezni in spoštovanja. Baha obred se začne s čaščenjem drevesa. Sledi cikel plesov okrog drevesa v katerih sodelujejo moške in žene. Med plesom doseže več plesalcev trans. Spremljaja bobni in činele.

" B/4

(16)

Sledi kratka pesem o golobu, ki ga pevca opozarja, naj si ne napravi gnezda ob cesti, kjer je mnogo divjih sokolov. spremljaja: boban in činele.

" B/5

revesne

(4) Pesmi brez plesne spremljave pa pokrivajo druge teme kot so
n.pr. : stvarjenje, odnosi s starši, čustvena navezanost, herojstvo
in patriotizem, živali in ptice, naravo in umetnosti plesa in petja:

"Petje ni voda za srkanje,."

Pitje ni niti riž, niti (currey) *kan*

Petje je milina srca.

Petje je kot med sladek veter z ustnic."

Snatalske pesmi pojejo ali solist ali pa več pevcev skupaj in
jih običajno spremlja več glasbenikov. Santalci redko uporabljajo
melodične ornamente in se prav s tem precej razlikujejo od rag
in od ~~hjatstakxgkshxxxxxk~~ ostale indijske ljudske glasbe.
Čistost melodične oblike je bistveni element santalske glasbe.

kon
Najpomembnejše glasbilo med Santalci je prečna flauta iz bambusa tirivo. Glasbenik prepleta ljudsko pesem z improvizacijo in variacijami na osnovno temo. Tovrstne solistične skladbe običajno ~~xxkixxi~~ sklenejo glasbene večere na vasi.

argo B/6

Zob
Juan
Staroselci v zvezni državi Assam na severovzhodu Indije se ob prazničnih priložnostih zbirajo in poslušajo pevca, ki pripoveduje zgodbo o nastanku sveta. "O, dekleta in vsi drugi, ki tu sedite in me poslušate. Obrnimo se v preteklost in pogledimo kaj je tam. Irsi je bil kovač, sin Digirja in vnuk matere Sedi. Tudi Momkir je bil kovač. Vse ljudi so naredili ti kovači."

LP: F-35 A/1

kon
Pesem, ki ni vezana na kakšne posebne svečane priložnosti. V njej pevec poje o pticah in drevesih, ki so v življenju teh gurjancev zelo pomembna. Če o njih sanjajo, jim po ustreznem tolmačenju prinašajo srečo ali nesrečo.

" A/5

Zelke
UAN
Še ena pesem, v kateri pevec poje o nastanku sveta. "V začetku je bila sama tema. Potem je Irmya-Myane dal svetu luč s svojimi očmi., tako da sta Sedi in Melo lahko imela otroke. Medtemko je Irmya-Myane dajal luč, ~~xxxxx~~ je umrl in spet ~~g~~ je bilo vse. - gore, reke in planjave - ~~xxxxxxx~~ zavito v temo. Potem je prišel kovač Segi-Sepi. Bil je dober kovač. Z vošč je izmil oči Irmya-Myaniju, ki je prej dajal svetu luč. "o so bile oči izprane, so spet začele svetiti in tako te oči v obliki onca in meseca dajeta luč svetu. To je storil kovač."

" B/1

F-4 A/1

ZVOK SVETA /VIII/

pakistan in kašmir

Z današnje oddajo se zvok sveta seli v tretje veliko glasbeno področje. Sprva smo obdelovali glasbo podsahárske Afrike, potem islamsko glasbo sev. Afrike in bližnjega vzhoda, danes pa začenjamo poslušati zvočenje indijskega podkontinenta. Preden zares vstopimo ~~xx~~ v Indijo, se bomo ustavili še v Pakistanu in na vratih Indije - Kašmirju. Iz Afganistana, kjer smo bili prejšnji teden, nas pospremi nomadski Turkmenec, ki igra na Dil-tyuduk, to je pihalo iz trsa z enim jezičkom

LP: Islam: A/6

Na meji nas pričaka lepa melodija na godalu sarinda. Glasbilo zveni kot violina in ima različne inačice n.pr.: dilruba, taus in sarangi.

LP F-13 A/4

Polnopravni močnejši tem

Ples ljudstva Kathak iz obmejne pokrajine. Karakoram ~~xxxxx~~ Pri plesu jih spremljajo dudu, majhni bobni duffi, veliki bobni in ritmično ploskanje. Kathaki plešejo v krogih s sabljami, včasih pa tudi čepé.

LP F-13 B/6

Kathaki so pastirsko ljudstvo in so dobri jezdec. Pogosto uprizarjajo akrobatske plesne na konjih. Njihove plesne tradicije v mnogočem spominjajo na ruske Kozake. Povezava med obojima sicer ni jasna, vendar pa ples in glasba kažeta da tako Kathaki, kot nekateri narodi današnje Rusije, dedujejo isto tradicijo.

LP F-13 B/7

London trebušast vrč, na katerega tolčejo s priročno palico, se imenuje matka. Ton kontrolirajo z roko na odprtini. Druga imena za matko so še ghara ali ghaghghar. Poleg matke bomo slišali še piščal in še en drugačen boben - algaga. Še vedno Pakistan.

F-13 B/5

iz pakistanskega Beludžistana bomo poslušali primer plesne glasbe. Instrumenti: Panduk - piščal s enim jezičkom, harmoni, ki nekje spominja na orgle, dholak = boben in ritmične palčke.

Islam B/4

Ljudska pesem iz Pendišaba - Ketorešja. Pesem pečejo ob prazničnih priložnostih, kot n.pr. poroke, žetev, vaški semnji. manjši zborček in manjši orkesteri - boben dholak, srednik klarineta in tabla (dva bobna) (boba).

F-13 B/1

1

Islamska republika Pakistan zavzema severozahodni del indijske podceline in po površini obsega dobre tri Jugoslavije. Pakistan je nastal avgusta 1947 z razdelitvijo britanske Indije, tako da so ločili ozemlje, ki je bilo pretežno poseljeno z muslimani. (Tisti čas je bila to dobesedno dvodelna država Zahodni in Vzhodni Pakistan, a je slednji po krvavem uvodu že pet pet let samostojni Bangladeš.) Pakistan ima 65 milijonov prebivalcev. 97 odstotkov jih je islamske vere, vendar so to pripadniki različnih narodnostnih skupin, ki govore različne jezike. Najbolj razširjen je pendža (66 odstotkov preb.) potem Sindi, Beludži, Paštu in Urdu. Administrativna prestolnica je Isalamabad (180.000 preb), vendar je poslovno in gospodarsko središče ostalo prejšnje glavno mesto - trimilijonsko pristanišče Karači. - Več kot tri četrtine prebivalcev živi na deželi in se ukvarja s poljedelstvom (žitarice, bombaž, ~~trava~~ sladkorni trs, riž. Velik problem so še vedno polfevdalni agrarni odnosi.

Kašmir - indijska država ~~in~~ Džamu in Kašmir na skrajnem severo-zahodu indijskega podkontinenta. Po površini je Kašmirja za slabo Jugoslavijo, ima pa le pet milijonov prebivalcev, od tega je tri četrtine muslimanov, ostalo pa ^{so} večinoma hindujci. ~~Džam~~ Džamu je ~~pratiš~~ naseljen pretežno s hindujci, Kašmir pa z muslimani. Dežela sodi med najvišja gorska področja na svetu, ~~č~~aj leži večinoma nad 4.000 m nad morjem. in ~~in~~ zavzema področje zahodnega dela Himalaje in Karakoruma, ter oba bregova gornjega toka reke Ind. Prestolnica je Srinagar, kar je mesto sonca. (300.000). Gre za precej nerazvito področje z zaostalim kmetijstvom; pridelki: riž, koruza, pšenica, čaj. (vsaj trikrat) Indijci in Pakistanci so se zavezlj ~~Kašmirja~~ še ~~večkrat~~ spopadli, vendar kašmirska vprašanje še danes ni rešeno. Trenutno naj bi bile tri četrtine ozemlja in prebivalcev Kašmirja v Indijski uniji, četrtina pa v Pakistanu.

4

Po mnogih invazijah v dolino Kašmirja po desetem stoletju so na kašmirski jezik, oblačila, navade in glasbo vplivale Perzija, Afganistan, in Centralna Azija. Tako je n.pr. jezik danes mešanica Sanskrta, arabščine perzijsčine in tatarskih dialektov.

Klasična glasba je v osnovah indijska in izvira iz hindujskega sistema rag, vendar ima nekoliko perzijskih primesi in krajevnih značilnosti otožnih melodij. || Ljudska glasba ^{Kašmirja} je dopadljiva ušesu in polna emocij. ^{indijane} Glavne teme kašmirskih pesmi so setev, žetev, naravne lepote, poroke, ročne obrti in še posebej pridelovanje svile.

~~Posebnost kašmirske glasbe so začetki skladb v počasnem tempu, ki postane dva- ali trikrat hitrejši.~~

Posebnost kašmirske glasbe so začetki skladb v počasnem tempu, ki potem postane dva- ali trikrat hitrejši.

Čeprav je današnji Pakistan mlada tvorba, pa gre trajanje njegove ²
kulture daleč v preteklost, saj nekateri omenjajo celo peto tisočlet
pred našim štetjem. Vsaj tritisoč let pred našim štetjem pa so na
indo-pakistanskem podkontinetu že obstojala glasbila s strunami in
tolkala. ~~Številne~~ Glasbene oblike so ostale v bistvu enake skozi stoletja, čeprav
so bili znatni vplivi vseh velikih invazij v preteklosti. (vdori
Grkov, Arabcev, Perzijcev, Mogulov in Afganov). V Pakistanski
glasbi sta predvsem pomembni dve zvrsti: klasična in ljudska. Klasična
glasba je s svojimi zakonitostmi omejena samo na poklicne in izučene
glasbenike. Ljudska, narodna glasbe pa se spreminjajo iz pokrajine ~~xxx~~
do pokrajine, ^{od} ~~na~~plesov z meči bo verskih pesmi. Danes smo poslušali
nekaj primerov ljudske glasbe.

~~Krajinski~~ Naslednji ~~glas~~ ljudski ples je iz pokrajine Sind ob spodnjem Indu. Instrumenti: flavta in dva vrsti bobnov - tabla in algoza.

4:00 LP: P-13 A/5

Kohiyari je instrumentalna kompozicija, ki je popularna med prebivalci gorakih predelov pokrajine Sind na jugu Pakistana. Instrumenti: flavta, ~~tanpura~~ - brenkalce, ki ga bomo v zvoku sveta ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ odselej še mnogokrat slišali, sarinda (godalo) in ghaghar (prej smo temu glasbilo rekli matka, gre pa za lončen vrč, na katerega glasbenik igra s palico.)

4:30 P-13 A/6

blok s "kvazi-poročili" avizo-Poročila 1.

popularno
Od tod naprej prinaša zvok sveta glasbo Kašmirja in to je instrumentalna ljubezenska pesem na santurju, kar je eno najbolj priljubljenih glasbil Kašmirske doline. Glasbilo ima okrog sto strun, ki so napete preko lesene ~~xxxxxxxxxxxx~~ trapezaste skatle. Na strune igra glasbenik z lahkim udarjalkama.

3:20 LP: F-4 A/1

in tu je še ena instrumentalna skladba - tokrat s flauto *in ospredu*.

2:40 F/4 A/3

to pot nam dama s krasnim drsečim glasom zapoje pesem o slavski; spremljajo flavta, *in jo pot v ospredu*.

5:00 F/4 B/1

izvedbo jo
Tako kot smo rebar srečali že v Perziji, in Afganistanu, tako ga srečujemo tudi v Kašmirju, tu mu pravijo rubab, tokrat ga spremlja par bobnov tablah, za katere se tako vsak ve da so iz Indije.

2:00 F-4 B/2

Pesem o pomladi - moški glas brez spremljave.

2:30 F-4 B/6

Še ena pesem, tokrat ob instrumentalni spremljavi in v izvedbi solista in zbora. Tokrat gre za pesem o svilopreji in za opis celotnega postopka pridobivanja svile. Glede na vsebino in obliko pače Sloveku na misel neka nam dosti bližja in bolj znana balada - John Barleycorn must die, se pravi balada o ječmenišku in njegovi transformaciji v whisky.

9:00 F-4 B/4

med J. Barleycorn obrabi ploščo na A/5 in jo odigraj
po instrumentalni *iz Kašmirja* še Pesem olnarjev mekno valujoče petje v zboru, ki se mu sčasoma pridruži flavta in druga glasbila.

4:00 F/4 B A/6

Kanuriki glasba, ki seva ljubezen in lepoto narave. *Popularno* Kašmirski orkester sestavljen iz: več sarangiev (t.j. indijsko godalo), več rubabov, dilruba (kar je inačica sarangija), lončenega vrča ali matke, table in flavte.

3:45 F/4 A/4

ČEZ VARNOSTNI GLASBA STARSORCEV INDIJE, - V MIRU.

om

Afganistanska glasba obsega glasbeno kulturo prebivalcev današnjega Afganistana: Afgancev, Tadžikov, Uzbekov, Turkmenov in Hazarjev. Zaradi svojega zemljepisnega položaja na mejah Perzije, Indije in ~~xixi~~ Turkestan je Afganistan pogosto menjal svoje gospodarje in vplivi vladanja tujih narodov so prisotni v vseh kulturnih manifestacijah še danes. - Glasba gorskih ljudstev na severovzhodu dežele je mnogo enostavnejša od glasbe Tadžikov in Afgancev. Njihove pesmi, ki jih izvaja posameznik ali večja skupina pevcev, so pogosto le sestavni del plesa, bodisi, da se ~~pxxi~~ izmenjujejo s plesi, ali pa plešejo ob petju. Plesi so najpogostejše obredni. Od instrumentov je najbolj razširjena vrsta dolge flavte in razne oblike bobnov. -- V glasbi Afgancev in Tadžikov je občutiti zelo močan vpliv Bližnjega vzhoda, ker je zlasti opazno pri glasbilih, saj so tudi tu zastopani skoraj vsi instrumenti s strunami, ki smo jih srečali že v drugih deželah vzhoda.

Afganistan ali "dežela Afganov" zavzema severovzhodni del velike iranske planote. V starem veku je bil Afganistan sestavni del Perzije, nakar so ga Arabci islamizirali, pa imperija Aleksandra Velikega, potem so ga zasedli Mongoli s Timurlenkom, pa indijski Veliki Moguli, pa spet Perzijci. Zanimiv je bil tudi za carsko Rusijo in Angleže in po nekaj vojnah sta se obe veliki imperialistični sili sporazumeli za tamponsko državo med interesnima območjema. Afganistana je za debelo Jugoslavijo, šteje pa približno 16 milijonov prebivalcev. Več kot polovico je Afganov, ali Paštujcev, tretjino je Tadžikov, nekaj Uzbekov, Hazarjev, Beludžev in Perzijcev. Prestolnica Kabul je številčnejše nekoliko večji od Ljubljane.

90% preb. je Muslimanov - Sunitov. Uradni jezik: paštu, ki spada v indo-evropsko jezikovno skupino. Velika večina prebivalcev je poljedelcev, nekaj se jih ukvarja še z živinorejo. Sedmina ozemlja omogoča dve žetvi: spomladi pšenico in ječmen, jeseni pa riž in koruzo.

Izvaža predvsem surovine: bombaž, kože, surovo volno, les, opij. Notranje prometne zveze so še vedno slabe. Še prerez skozi primer razvojne politike v nedavni preteklosti:

Z ameriškim posojilom so zgradili letališči v Kabul in Kandaharju, s sovjetskim posojilom pa so podaljšali obe vzletišči.

Čeprav na križišču velikih azijskih civilizacij, je ostal Afganistan izoliran za gerami in puščavami. Prebivalstvo najrazličnejšega izvora ima celo med seboj malo stikov in tako je dežela ostala pravi muzej različnih glasbenih tradicij, ki so se ohranile skozi stoletja. Nekatere glasbene oblike, ki so že povsod izginile, pa od tod osvetlujejo mnoge sivine v zgodovini vzhodne in zahodne glasbe. Tu najdemo takorekoč v originalni obliki elemente stare Indijske, Iranske, Turške in Ruske glasbe, pa tudi sledi stare Grške glasbe. Prav tako najdemo v Afganistanu nekaj glasbenih oblik, ki so nenavadno blizu evropski glasbi srednjega veka, in arhaične stile, ki so podobni romunski in ciganski folklori. Tako namreč pravijo etnomuzikologi, ob poslušanju današnjih glasbenih primerov iz Afganistana, pa lahko vsak sam premisli kaj je od kod in kaj je čemu podobno.

ZVOK SVETA (VII)

RŠ pon. 17. ol. 1977.

afganistan

(v prejšnji oddaji se je zvok sveta ustavil ob perzijski modalni glasbi, danes pa je pred nami ljudska glasba afganistana ~~DELE~~ ^{4) ER} JE DOKA GLASBA DVEH SVETOV, GLASBA VZHODA IN ZAHODA.)

LP: UNESCO B/9

LP: P-3 A/2

P-3 A/4

P-3 A/5

UNESCO B/5

UNESCO A/1

Unesco A/3

Če vstopamo v Afganistan z zahoda, se pravi iz Irana, nas pelje pot skozi prvo večje mesto Herat. Od tod bomo poslušali majhno lutnjo z dolgim vratom in tremi strunami - dotar. Herat in širše območje zahodnega Afganistana je ozemlje, na katerem se združujejo glasbene oblike Irana in južne Rusije. V ritmu in igranju na dotar je razpoznavna sorodnost s starimi oblikami ruske ljudske glasbe.

Pevec in zbor pojejo o srečanju zaljubljenecv

Uvod ob, lepih strunah, potem pa solo na bobnu serbaphali (ali ser-barhali). Gre za lončen boben v obliki vrča z usnjeno opno na širši strani. Istovrstno glasbilo smo srečali že v Iranu, le da ga tam imenujejo zarb ali pa dumbak.

Se ena ljubezenska pesem, kjer pevec poje o okritih ~~xxx~~ željah zaljubljenca.

Pot proti vzhodu nas vodi preko afganistanskega Turkeстана in nujno se je treba ustaviti v Mazar-i-sharifu. Instrumentalni solo na brenku Tumbur, kar je spet nek vrsta lutnja, ki je klasičen instrument stare iranske in afganistanske glasbe.

Pesem v perzijsčini iz okolice Mazar-i-sharifa. spremljavi godalo ritchak, brenkalo dambura, kar je manjša lutnja z dvema strunami, in je razširjen predvsem na severu dežele; in še veliki okrogli boben ghol z opno na obeh straneh, ki je podoben indijskemu tolkalu z istim imenom.

Še vedno afganistanski Turkestan in Mazar-i-sharif. Spet ena instrumentalna skladba, tokrat s flavto tula, ob spremljavi ser-barhalija. Skladba naj bi spominjala na staro grško glasbo vsaj glede na stil in lestvico; podobne pa najdemo na Siciliji.

Še nadaljujemo pot proti severovzhodu se ustavimo v najsevernejšem delu Afganistana Badakhshanu, kjer je ohranjena še starodavna tradicija petih recitacij, ki se zelo razlikuje od glasbenih oblik sosednih področij. Zbor ob spremljavi tamburina - doirah, presenetljivo spominja ~~xxx~~ na zvočenje ljudstev strosselcev v osrednji Indiji - Santalcew (o tem več šez teden ali dva..)

Unesco B/7

3:00

Iz ista pokrajina - Badakhshan - še skoraj čisto pod robom strehe sveta - Pamirjem, je eno najbolj izoliranih področij na svetu. V teh krajih se je ohranilo nekaj najstarejših in najčistejših glasbenih oblik centralne Azije. Etnomuzikologi pravijo, da naslednja skladba na ritčaku nima najmanjše podobnosti niti z arabskim, niti z indijskim ali mongolskim svetom in ki bi jo lahko imenovali neposredni prednik italijanske renesenčne glasbe. Uporaba not v melodični temi ni ničesar indo-iranskega. prej smo rekli na Ritchak-u, to pa je preprosto godalo z dvema strunama, okroglim vratom in štirioglatim trupom. Spremljava: veliki okrogli boben dhól.

Unesco A/2

3:00

tu je predviden "kvazi" blok s "kvazi-poročili"

F-3 B/1

"afganistanski narodni orkester pri Radia Kašul in "pesem tulipnov"

2:00

Afganistanski nacionalni orkester je dejansko ~~moderna~~ moderna tvorba, sestavljena iz klasičnih instrumentov različnih pokrajin. Še enkrat ista zasedba in ljudski ples Shah mast. Stilno spada melodijska v glasbene oblike, ki so doma v okolici Kabula in so podobne pakistanskim.

unesco A/6

4:00

pred nami je zanimiv, a tipičen primer odpevanja med solistom in zborom, seveda ob instrumentalni spremljavi. pesem o cvetočem cvetu.

F+3 B/4

5:30

Iz okolice Kabula je tudi naslednja vaška plesna melodija, ki naj bi po stilu, strukturi in ritmičnih konceptih bila podobna zgodnji evropski glasbi. glasbilo: ~~brekalo~~ brekalo rabab, ki se precej razlikuje od rababov v Iranu, Indiji in Indoneziji, kjer nanj igrajo z lokom. spremljava- veliki okrogli boben dhól.

unesco B/1

4:15

prav tako iz okolice Kabula je tudi naslednji glasbeni primer praznične glasbe. Glasbeniki igrajo na poroki in spremljajo ženina, ki je odjahal z nevesto. ~~glasbilo~~ Glasbena oblika ~~brekalo~~ naj bi bila bližja oblikam v Bretoncew ~~brekalo~~, kot pa praznični glasbi Indije ali Irana. Instrumenti: dvoje pihal - ~~sk~~ sornaf in dva velika bočna dhól.

Sornaf (v Indiji se ta predhodnik oboe imenuje šahnaf) je eno najstarejših glasbil na svetu. Nekaj primerkov so našli celo v sumerskih grobovih. Sornaf je zelo priljubljeno glasbilo za svečane priložnosti od Indije do Irana. Vsaj po zvoku pa spominja na škotske in bretonske dude.

unesco A/4

3:40

Ljubezenska čanta iz osrednjega Afganistana, ki ni prava pesem, ampak je ~~mixxi~~ priljubljena oblika pête recitacije po starih obrazcih potujočih pevcev. Stvar naj bi bila ~~mixxi~~ bolj podobna evropskim oblikam pête recitacije, kot pa mnogo bolj ornamentiranim indijskim oblikam.

5300 unesco A/5

brukalo, brukalo koma
naslednji duet rebaba in dhola sta avtorja naslovila "postavna dekleta" (lahko ponoviš posamezne opise za instrumente)

226 F-3 B/3

Nakopa
pot proti jugu nam oznanja "pesem puščave". Pevac ob spemljavi manjšega orkestra.

5400 F-3 B/2

instrumentalni solo z juga afganistana na sarindi, to je godalo s polkrožnim trupom - rezonatorjem, ki je običajno iz buče. vrat je kratek in dokaj debel. po strunah vlečejo z debelim lokom. Sarinda je precej razširjena tudi v Indiji. po nekaterih teorijah naj bi bila prednik današnje violine. Muzikologi pravijo, da naslednja skladba ne kaže nobenega jasnega sorodstva z iransko ali indijsko glasbo in da je mnogo bolj očitna zveza z romunsko glasbo in glasbo Čiganov v vzhodni Evropi.

5400 Unesco B/8

Za konec oddaje še en krasen solo na rebabu, t.j. brenkalo s šestimi strunami iz črev, strune pa ubira glasbenik z ~~š~~ brenkalnikom (trzialico)

5400 F-3 A/1

~~REČKA LUČ - NAŠ MOSTI PO ETRU, POČAK UŠAŠA~~
(ODPOVED) - ~~TOLIKO ZA DAVES, DO PRIMOŽNOSTI, KOSE~~
~~SREČAMO V PAKISTANU - V MIRU.~~

POHVALJAMO SE OD AFGANISTANA.

NASVIDENJE ČEŽ TEDEN DNI om

- V PAKISTANU.

Sopotnik na poti - prijatelj v slavi
Zvok sveta ob vstopu v december vodi na pot med Sufije in Derviše,
ki imajo v decembru najbolj svečane obrede. Najprej ritual Sufijev,
potem še Derviši.

sufi

P-42 A + B

Obred Sufijev (Obred Rifa'iyya združenja Sufijev)

Pričevanje očitovca:

Obred, ki se je dogajal pred približno dvajsetimi leti, takole v
sredini decembra, in ki je simbolično ponazarjal moč vere s telesno
odpornostjo proti jeklu.

Mošje se senzujejo, vstopijo v obredni prostor, ~~xx~~ posedajo po tleh
in si pokrijejo glave s bombažnimi šepicami.

Trideset Mohamedancev se dala, kot da si umiva roke in obraz, med-
tem pa Khalifa prižiga kadilo in čaka, da vonj napolni prostor.

Ostri instrumenti (sablje, meči, bodala, žila) iz damašćanskega
jekla so razstavljeni na pregrinjalu na tleh pred Khalifom.
~~in stari preko tisoč let~~

Khalifa postavi Koran na pregrinjalo k instrumentom in začne s
neviden nenkončnimi molitvami v Arabščini, prisotni pa jih ponavljajo

Končno Kalifa udari bangu podoben boban, ki se ga prej ogreli, da
je dobil zašleto višino.

Deset velikih, res velikih tamburinov, ki jih imenujejo rebana, ~~xx~~
vstopi takole: bumm, da-da, bumm, da-da, bumm, da-da, BUUM.

Mošje začnejo peti v ritmu z bobni, ritem se ne spreminja, pač pa
narašča (njegova) intenzivnost.

Prav vai se siblijejo v ritmu bobnov, bobnanje traja še več kot pol
ure, zvok ustvari vibracijo, ki jo čuti celo telo, in verniki
združijo svoja ~~xx~~ astralna in fizična telesa.

Eden po eden verniki vstanejo, Khalifov pomočnik jim da ~~xx~~ enega ali več
instrumentov iz šbirke pred Khalifom in moš začne plešati.

Natanke ob tistem težkem BUUM-u bobnov, in res samo takrat si ple-
salec prebode lice, ali vrat, alijenik, ali roko, ali trebuh.

M

Vsak vernik pleše in se prebada, vključno petero otrok, od katerih je najmlajši star šest let.

C

Niti kapljica krvi se ne prikaže na koži plesalcev, ko se prebadajo, RAZEN če je prekršil svoj moralni zakonik.

M

Intenzivnost bobnanja začne upadati, ~~po zadnjem plesalcu~~ po zadnjem plesalcu in ko svoči zadnji boben ^{začnejo} z molitvami sklepati obred.

C

Celoten ritual ustvari takšno stanje transa, da sem bil na višku obreda prepričan, da bi se lahko brez strahu prebodel kot so se oni in ne bi trpel niti zaradi bolešin niti zaradi poškodb.

M

Glede na to, da je ritual sam povzročil tako stanje transa, ~~prepričan~~ ^{vela} da udeleženci niso niti jemali niti potrebovali narkotikov.

M

V Islamu obstajajo mnoga ~~x~~ mistična združenja Sufijev. To niso sekte, ampak združenja (bratstva) za doseganje religioznega zanosa in ekstaze s točno določenimi obredi. Vsako združenje je ustanovil kak velik mistik v preteklosti in predpisal lastno metodo za doseg ekstaze. Metode se med seboj precej razlikujejo, vsem pa so skupne recitacije določenih formul, ki ob pravilni izvedbi privedejo do transa. Vsako bratstvo ima svojega vodjo, ki je spiritualno povezan z ustanoviteljem z nepretrgano verigo odnosov učitelj-učenec. Bratstva Sufijev niso ~~izključna~~ medsebojno izključujoča in Musliman lahko pripada večim združenjem ter tako kombinira ^{posamezne} spiritualne blagoslove.

POREČNA, 6.12.1976

~~SLUŽBA~~ ~~RED PROGRAM~~

6

V kladnici pred sejno sobo ekonomske fakultete za Bešigrađom je održan razstava likovnikov, amaterjev te ustanove.

Razstavlja se skupno; profesor Gene Malovrh, Mišo Kukelj, Josko Rodⁱⁿ, Hadko Audič.

Na hodniku pred sejno sobo pa si obiskovalci lahko ogledajo dokumentarno razstavo fotografij z mladinskih delovnih akcij, ki so, se jih udeležili člani fakultete, predvsem iz Poročja.

Razstavi sta očitno namenjeni Jednu komunista, ker ^{je dopolnjevanje} ~~je tema dvema~~ dodana tudi predstavitev založniške dejavnosti časopisa Komunist, in razstava pomembnejše marksistične literature.

*

~~Tan Trtnik~~
(APR)

Med najstarejša združenja Sufijev sodi Kadirijja iz začetka 12. stoletja, ki je še danes najbolj razširjeno. Malo prej pa smo poslušali svočni zapis obreda druge najstarejše bratovščine Sufijev - Rifa'iyya (konec 12. stoletja), ki je še danes močna predvsem v Iraku, Siriji in Egiptu. Rifa'iyya in nekatere druge Sufijske bratovščine prakticirajo v transih svojih uređanj mojeststva omtviženja, hipnotizma in sugestije kot so na primer: odpornost proti bolečini, hoje po žareči žerjavi, poliranje steklenih črepinj, in prebadanje telesa s ostrimi predmeti, ne da bi krvaveli. Druga značilnost Rifa'iyya je, da niso pripravljeni ubijati ali prizadevati bolečin živim bitjem.

Sufijska združenja so cvetela med 12. in 19. stoletjem. Danes so v nemilosti v precejšnjem delu islamskih dežel na bližnjem vzhodu. V Turčiji so vse razpustili v procesu sekularizacije še pred petdesetimi leti, takrat in malo pozneje so zasegli inštitute Rifa'iyye v Egiptu, v Saudovi Arabiji pa so prepovedana zaradi neortodoksnosti (nepravovernosti). Vendar pa ostajajo široke množice Muslimanov še vedno tesno navezane na Sufijska združenja.

*

PRAVNICI, 6.12.1976

Pravniški študentje pravne fakultete v Ljubljani, različne pripravljajo družinski večer. Tokrat kaže, da bo šlo s soseskiorganizirano se je lotila kar Obnova organizacija zveze socialistične mladine. Po obisku v Novem Sadu bodo starogradske pjeve, katere se se pravniški prav naučili, različno poelastica na četrtkovem srečanju.

(APR)

Derviško gibanje, ki ima številne redove v deželah bližnjega in srednjega vzhoda in severne Afrike izhaja iz Sufizma - mističnega bratstva v Iskanju.

ko je leta 632 umrel prerok Mohamed, se je večina prebivalstva Arabskega polotoka islamizirala in še pred koncem istega stoletja je Islam preplaval sverno Afriko in zahodno Azijo. Ob surti je Mohamed zapustil vrsto zakonov in naukov, ki so pozneje postali Koran. Največji pomen Korana vidiijo Muslimani v prepričanju, da je bog eden in da je on govoril verz Korana skoli Mohamedova usta. "grdha islama temelji na tej sveti knjigi in to ne glede na sekto.

Puritanci prepovedujejo uporabo glasbe v religiji na področju sensualnosti, mistiki Isalam, pa se za to niso menili. "an je bila glasba eno najpomembnejših sredstev razglašanja Alahove Enosti. Medtem ko pravoverniki tretira bogu glede na svoje razlago prerokovskega zakona, pa ga mistik tretira s intenzivnostjo ljubitelja. Na boga se obrača s vsem, kar ima - s poezijo, glasbo, plesom.

Prihod velikega mistika in pesnika trinajstega stoletja Mevlana Jellaleddina Rumi je v Konjo (senter Anatolije) je odprl nove dimenzije skrivnostnim umetnostim Dervišev. Rumi je prišel iz Irana in v Turčiji (Konjo) ustanovil Mevlevijski red Dervišev. Njegovo delo "Mathnawi" sestavljamo iz šestih knjig, ki vsebujejo približno 25.000 rimanih kupletov je postale kakšno sveto pismo tega derviškega reda. Namstvo, da bi glasba in ples bila nevredna x religiozne namene, (kar je bila in je še vedno navadna pravoverniki Muslimani) je Rumi razglašal, da lahko vernik, ki s besedami ne more govoriti o odkritih spiritualnih skrivnostih, uporabi katere od umetnosti in se v njej izraža.

Paradiž, ponedeljek 6.12.1976.

*
Proslave in odkrivanja spomenikov niso samo trošenje denarja temveč predvsem izraz naše družbene zavesti in usmerjenosti. "enkrat je ta črni dejavnik pri nas v ospredju, kar terjajo v organiziranju proslav in obletnic različne delatni red. O tem se se pogovarjali tudi na ^{državni} ~~državni~~ najvišji Predsedstva republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva. Prav Dogovorili so se naj bi v prihodnosti naredili letne načrte vseh proslav, pokrovitelji naj ne bi bili najvišji republiški in državni organi temveč neposredno zainteresirani. Prav tako pa se se zmenili da bodo govorniki na proslavah ljudi iz vrst organiziranih organizatorjev.

Na ~~državni~~ najvišji Predsedstva republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva se se pogovarjali tudi o pripravi na konferenco ~~Evropske~~ Zveze kulturno prosvetnih organizacij ter o predlogu poslovnika koordinacijskega odbora za kadrovske vprašanja in volilne komisije SZDL.

*
obredna glasba in ples
Obred Dervišev lahko traja krajši čas, lahko pa tudi ^{skoraj} več ur, dolžina je odvisna od vrste zbora. Včasih so se Derviši zbirali v svojih Tekijah (samostanskih tipih hol) v Istanbulu in drugih krajih. Leta 1925 pa so te žele državne oblasti zaprle. Čeprav glasba ni prepovedana, pa zakon dovoljuje obredne shode le enkrat na leto in to v mesecu decembru, ko se Mevlevijski Derviši zberejo k praznovanju Rumijevega rojstva. Tradicionalna turška oblika mevlevijskega obreda Dervišev naj bi isvirala iz časov sultana Velede v 13. stol. in vsebuje tako vokalnco kot instrumentalno glasbo. Glasba pripada klasični Makâm tradiciji.

*
ki je povezana s Arabakim in persijskim modalnim sistemom. Vsak Makâm je melodični tip, ki temelji na lestvici in ki ga včasih vodi predeterminirani ritem - Usûl. Makâm je lahko zaigran ali zapet, včasih tudi ob Taksim-u, kar je improvizacija brez začrtanega ritma.